

Ponedjeljak, 2. oktobar 2006.

Svedok Boriša Gluščević

Uvodna reč Odbrane Radića

Otvorena sednica

Optuženi Radić i Šljivančanin su pristupili Sudu

Optuženi Mrkšić nije pristupio Sudu

Početak u 14.17 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Gospodine Lukiću, izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Ja sam hteo ovim uključivanjem mikrofona da stavim do znanja da želim možda nešto da kažem pre nego što ste vi, ako ste imali nešto drugo. Ja sam jedino hteo da nastavim sa onim što smo u sredu, što ste mi ostavili pet minuta vremena za onu našu raspravu oko MFI 576, pa u tom smislu sam uzeo sebi za pravo da uključim mikrofona i da se obratim Pretresnom veću, ako dozvoljavate?

SUDIJA PARKER: Pretpostavljam da će to biti kratko, gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Ja sam obećao da ću uzeti pet minuta, a sada imam molbu od mog kolege gospodina Moorea, koji me moli da to ostavimo za sutra ujutro jer se tom temom bavio gospodin Weiner, koji danas nije u sudnici. Ja želim samo da vas obavestim da sam ja sa gospodinom Weinerom razgovarao neposredno, pokušavajući da nađemo, da kažem, zajednički jezik oko tog našeg predloga da se ovaj MFI uvede u dokaze. I meni je gospodin Weiner rekao da oni ne osporavaju autentičnost tog intervjua gospodina Hadžića i kada je on dat, već u smislu, da oni izjavu kao takvu osporavaju da se uvede u dokaz. Pa pošto on nije prisutan tu, ja bih se složio sa predlogom gospodina Moorea. Ili ako hoće on sada da da neku argumentaciju, da sačekamo do sutra ujutro, da vidimo koji su to njihovi drugi razlozi. Ja o tome nemam nikakvih saznanja - zbog čega se protive da ovaj MFI se uvede kao dokaz. Tako da sam vam uzeo kraće vremena nego što ste pretpostavljali, ja ću onda predložiti da sačekamo sledeće jutro za argumentaciju oko uvođenja ovog dokaza.

SUDIJA PARKER: U redu. Hvala, gospodine Lukiću. Gospodine Domazet, vaš klijent ni danas ponovo nije prisutan. Vidim da je vaš klijent podneo podnesak u kom piše da se slaže da se nastavi suđenje danas u njegovom odsustvu, zar ne?

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude, dobar dan. Tako je. Ovaj, gospodin Vasić je neposredno razgovarao i telefonom sa gospodinom Mrkšićem i rekao mu je da zbog neke komplikacije otoka koji ima, lekari su mu naložili da leži do sledećeg ponedeljka. Ali znam i ja, rečeno mi je da je za danas potpisao da može da se održi suđenje bez njega. Ono što znam i što mi je preneo gospodin Vasić, nije saglasan da se dalja suđenja i dakle ispitivanje sledećeg svedoka obavi bez njegovog prisustva. Ali o tome možda kasnije. Sada je ovako kao što kažete.

SUDIJA PARKER: U redu. Hvala. Dakle, imamo pristanak za danas da se nastavi suđenje, pa ćemo tako i da postupimo. Da li imate sledećeg svedoka spremnog gospodine Domazet?

ADVOKAT DOMAZET: Da, časni Sude. Svedok Gluščević je spreman i po onom... nalogu, ja sam spreman da u onom vremenskom periodu koji ste odredili da ukupno traje to njegovo ispitivanje, pola sesije, da tako i uradim.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Molim da se uvede svedok.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan, gospodine. Molim vas da naglas pročitate svečanu izjavu sa ove kartice koja vam je uručena.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala. Izvolite, sedite. Gospodin Domazet će sada da vas ispituje.

GLAVNO ISPITIVANJE: ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobar dan, gospodine Gluščeviću. Ja ću vam postavljati pitanje u ime Odbrane gospodina Mrkšića. I kao što sam već i napomenuo u našim razgovorima juče i danas, ja vas molim da pokušamo da pravimo pauze između pitanja i odgovora, gledajući upravo u ovaj ekran ispred vas, da bi prevodioci mogli da prevedu i pitanja i odgovore. Najpre vas molim, gospodine Gluščeviću da ovom časnom Sudu i svima prisutnima se predstavite, kažete svoje ime i prezime i osnovne podatke o sebi?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam Boriša Gluščević, rođen u Kamenj gori, opština Prijepolje, Srbija. Završio sam srednju vojnu školu 1962. godine u Sarajevu. Tu sam i službovao jednu godinu. Završio sam Vojnu akademiju kopnene vojske u Beogradu 1967. godine. Posle toga, otišao sam na službu u garnizon Bileća, danas Republika Srpska. To je bila pešadijska škola tadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, njene vojske. Tamo sam ostao devet godina. Obavljao sam dužnost komandira voda pet, komandira čete... dve godine i nastavnika opšte taktike dve godine. 1976. godine dolazim u Beograd na školovanje na Komandno-štabnu akademiju kopnene vojske. Tu sam bio dve godine u školi. Posle završene škole, odlazim na dužnost nastavnika opšte taktike u Vojnu akademiju kopnene vojske u Beogradu. I tu dužnost obavljam 11 godina. 20. septembra 1989. godine, po naredbi normalno, dolazim na dužnost u Gardijsku brigadu. Tada se prvi put srećem sa Mrkšićem i upoznajem. Tada sam postavljen na dužnost pomoćnika komandanta Gardijske brigade za pozadinu. To je zvanični termin tada i sve do mog odlaska u mirovinu, u penziju. Tu dužnost u komandi Gardijske brigade obavljao sam i za vreme vukovarske operacije. Znači, praktično dve godine pre toga sam bio na toj dužnosti i tada sam bio. Posle provedene tri godine na toj dužnosti, postavljen sam naredbom normalno, za načelnika. To se tada već zove načelnik pozadine korpusa

specijalnih jedinica Vojske Jugoslavije. Tu dužnost sam obavljao sedam godina do rasformiranja korpusa specijalnih jedinica, do rata 1999. godine, praktično i za sve vreme rata, ali tada je korpus rasformiran, da bi zadnje dve godine pred odlazak u penziju, proveo na dužnosti u sektoru pozadine u operativno-pozadinskoj upravi, naravno sektor pozadine Generalštaba Vojske Jugoslavije, u operativno-pozadinskoj upravi na dužnosti načelnika odseka za operativno-pozadinske poslove. 30. juna 2001. otišao sam u penziju. Sada živim u Beogradu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Hvala vam, gospodine Gluščeviću na ovim podacima. Vi ste prošli ukratko celu vašu karijeru do penzije. Vratću se na onaj period koji je za nas ovde relevantan, dakle 1991. godina. Pomenuli ste na kojoj ste funkciji tada bili. Još samo vas molim da mi kažete koji ste čin u vojsci tada imali?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam od 1990., od 22. decembra pukovnik. Bio sam pukovnik u Vojski Jugoslavije 12 godina. Sa tim sam znači činom bio i u Vukovaru i posle Vukovara i otišao u penziju.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Hoćete mi reći nešto o odlasku vaše jedinice na područje Vukovara? Najkraće, koja je vaša dužnost bila, šta ste tada vi radili i gde ste bili, vi lično, odnosno vaša jedinica stacionirani?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja kao pomoćnik za pozadinu imao sam dosta delikatan zadatak u pripremi za Vukovar i u samom Vukovaru. Jer od toga kako je funkcionisala pozadina, zavisile su i ostale borbene jedinice. Ja sam u Vukovar otišao u poslednjem marševskom ešalonu, negde 30. septembra, ako ja to uopšte mislim, dobro govorim. Nemojte me za datume, ovaj, mnogo hvatati, zato što ja dokumentaciju koju sam imao i sve lepo evdentirano, ovaj, to je stradalo u NATO bombardovanju, jer je moja kancelarija i čitava zgrada uništena, ovaj, 1999. godine 4. aprila, tako da ne mogu to da potvrdim tim papirom, odnosno radnom beležnicom. Prvu noć, ovaj, praktično, jedinice su, pozadinske jedinice su zanoćile tu neposredno ispred Šida u jednom selu Gibarac. A zatim sam sledeći dan došao na teritoriju opštine Vukovar, selo Berak, razvio brigadnu bazu i formirao ili da kažem, razvio pozadinsko komandno mesto sa svim elementima koje sam ja u svojoj nastavničkoj karijeri učio. Za sve vreme od znači dolaska u Berak, do 24. novembra, bio sam na toj lokaciji i nisam nijedanput išao nigde, osim Berak – Negoslavci. I tu znači, svaki dan sam se u proseku jedanput telefonom, a i jedanput znači lično viđao sa Mrkšićem kada je bio na svom komandnom mestu. Jer obično sam išao da mu referišem, kao i sve ostale potčinjene starešine, negde u popodnevnom časovima, predveče, šta se radilo u ta prethodna 24 časa. A ovaj... kada bi se video nekada sa njim u prepodnevno vreme, on bi me možda i oslobodio, ako nema nešto bitno uveče na referisanju, i rekao bi: "Iz mera bezbednosti nemojte dolaziti Gluščeviću na... doveče na referisanje".

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala, gospodine Gluščeviću. Ako sam vas dobro razumeo, dakle, vi nigde iz Berka, osim u Negoslavce, niste išli za sve vreme do 24. novembra, uključujući znači i sam Vukovar? Je l' sam dobro razumeo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A kada govorimo o odlascima u Negoslavce, vi ste pomenuli otprilike bar jedanput dnevno, nekad pre podne, ali uglavnom govorite o popodne. Interesuju me ti popodnevni sastanci. Jesu li to bili zvanični

sastanci svih starešina? Hoćete li nešto o tome da kažete i o vašim prisustvovanjima tim... toj vrsti sastanaka?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa vidite gospodine Domazet, u vojsci je uobičajeno referisanje - i u miru i u ratu. To referisanje koje odvijalo se u tim popodnevnim časovima svakog dana, znači njemu su bili obavezni da prisustvuju, ako nisu sprečeni iz raznoraznih razloga, svi komandanti potčinjenih jedinica, pomoćnici. A tu su znači pomoćnik za pozadinu, za moral i drugi, da ih ja sad ovde ne nabrajam, i oni koji su na direktnoj vezi sa komandantom. Znači, ti su prisustvovali tom referisanju. Referisanje je uvek imalo ustaljeni red i redosled. Prvo su referisali komandanti borbenih jedinice, kao što je to i uobičajeno, a na kraju, pošto bi oni imali, da kažem, i dosta pitanja i podpitanja za pomoćnika za pozadinu, jer je tu situacija takva da se troši, ovaj, dosta materijalnih sredstava, onda bi oni to u svom referisanju u poslednjoj tački kazali šta zahtevaju od pozadine brigade. Na kraju bi Mrkšić postavio svoje... kada ja referišem, kako to mislim da rešim, ovaj, gospodin Mrkšić, odnosno tada drug, pukovnik Mrkšić, bi postavio precizne i jasne zadatke svakome, pa i meni.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Koliko vidim, vaše prisustvo kao predstavnika vaše jedinice je bilo neophodno upravo sa ovih razloga, obzirom na ono čime se vaša jedinica i bavila, je l' tako?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Govorili ste da su ti sastanci bili popodne, ocenjujući čak i pred mrak. Da li se sećate, da li je postojalo neko uobičajeno vreme ili je stalno bilo isto vreme, ili se to vreme tih sastanaka na neki način menjalo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Nije...

TUŽILAC MOORE: Oprostite, ulažem prigovor. Moj uvaženi kolega je već tri puta rekao "popodne". Svedok je u stvari rekao "kasnije popodne", a moj uvaženi kolega nije pitao na toj osnovi, a sada prelazimo na trenutak kada pada noć. Svedok bi sam trebalo da kaže o kom vremenskom periodu se radi.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Moore. Ja to nisam to primetio. Izvolite, nastavite, gospodine Domazet.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Izvolite gospodine Gluščeviću. Kažite nešto o tome po vašem sećanju, kada su ti sastanci održavani?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Domazet, ja ne mogu pouzdano posle tolike distance da kažem, ali mislim da su ti sastanci za referisanje bili u 17.00 časova. 17.00 ili možda 17.30 časova. Iz kog razloga? Samo iz mera bezbednosti. Da bi se što pre završilo, da bi se mi vratili u jedinice, i izdali zadatke svojim jedinicama.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Da li se to može videti iz nekih dokumenata?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Kako da ne. Verovatno iz operativnog dnevnika koji je uredno vođen u operativnoj sali, na komandnom mestu korpusa. A isto bi ja to mogao da ponudim, da je ta moja dokumentacija danas, ovaj, ovde prisutna. To bi se lepo videlo iz radne beležnice, i ne bi uopšte imali dilemu kada su ti sastanci održavani, i šta je na njima govoreno, i ko je kako govorio.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Jeste li vi lično u toj vašoj beležnici, ne samo upisivali datum i vreme sastanka, već ste i o tome šta je bilo raspravljano i ko je raspravljao, takođe upisivali?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ono što se tiče mene i mojih potčinjenih.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Gospodine Gluščeviću, vratiću se, odnosno, preći ću na period već pred kraj vašeg boravka u Vukovaru, a ukoliko bude potrebno, možda ćemo se vratiti i na neki događaj pre toga. Ali želim samo ono što zaista smatram ovde bitnim da vas pitam. Da li se sećate, kog je dana po vama pao Vukovar?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa, kad se toga ne bi sećao, znači da sam mnogo ovaj, da ne kažem šta... Znači, sećam se. 18. jedanaestog ili novembra. To je... ja sam lično saznao negde u časovima između 14.00 i 15.00, ako me pitate precizno. Znači, obradovao se, jer sam skinuo jedan ogromni teret. U tom momentu sam razmišljao da sam skinuo jedan ogromni teret. Neće biti gubitaka, neće biti raubovane tehnike, i tako dalje. Prema tome, za mene je to bilo veliko olakšanje i radost.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ako sam vas dobro razumeo, kad ste na početku govorili da niste uopšte odlazili u Vukovar, dakle - ni tog dana, ni kasnijih dana - vi niste otišli? Je l' sam tako razumeo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Obzirom da i sami kažete da se dobro sećate tog dana, pitaću vas: da li se sećate i sastanka, ukoliko je održan tog dana sastanak sa pretpostavljenim starešinom u Negoslavicima? Da li je održan i da li se sećate tog sastanka, ukoliko jeste?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, sastanak je održan. Ovaj.... održan je nešto u skraćenoj verziji, da kažem. Ovaj, bilo je znači svima jasno da je jedno nastupilo olakšanje. Mrkšić je rukovodio tim sastankom i... pošto se još nisu videli svi, da kažemo, rezultati, onda je on načelno... ja to govorim orijentirno načelno, dao neke instrukcije šta u narednom periodu sledi - ali bez nekih detalja, jer nije ni on mog'o... znači, to je trenutak i mislim da smo mi to vrlo brzo završili i razišli se, da povedemo računa o disciplini, da ne bude opuštanja, već šta komandant svojim potčinjenim, i sami znate, ako ste nekad bili u toj prilici, govori u takvim situacijama, da ne bi došlo do nekih, ovaj, neželjenih posledica i tome slično.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Upravo ovo o čemu sada govorite, o čemu se upravo radilo kada kažete o onome.... uputstvima ili naredbama koje je davao o neželjenim posledicama i ostalom, na šta se sve to odnosilo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte...

TUŽILAC MOORE: Ulažem prigovor. Imali smo tri ili dva rezimea po Pravilu 65ter. Danas smo u 12.30 časova dobili belešku sa pripremnog razgovora i nigde se nisu pominjali u tim dokumentima sastanci od 18. novembra. Nigde se ne pominje 18. novembar.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet?

ADVOKAT DOMAZET: Ja časni Sude nisam ni govorio o dokumentima, niti sam pitao za dokumente. Ja sam pitao ovo o čemu je svedok u prethodnom pitanju odgovorio. I govorio je o onome o čemu je pukovnik Mrkšić govorio. A kada se tiče *proofinga*, tačno je da sam danas, ne u 12.30, nego tačno u 12.00 dostavio, čim sam završio razgovor sa svedokom. I stoji i u tom *proofingu* da će biti reči i o tim naređenjima pukovnika Mrkšića kada se tiče, sada da ne bih ponavljao pred svedokom, ali moj uvaženi kolega je to dobio i postoji u *proofingu* rečenica i o tome. Dakle, ne radi se o dokumentima, već o usmenim naređenjima o kojima je svedok već u odgovoru na prethodno pitanje počeo da govori.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, ja nisam video tu belešku pripremnog razgovora, ali na bazi onoga što nam je prethodno bilo dostavljeno, ja smatram da bi iskaz trebalo da počne od 19. novembra i da se konkretno odnosi na 19. i 20. novembar.

ADVOKAT DOMAZET: Pa upravo smo časni Sude dotle i došli. Upravo će biti reči o 19. Evo, ja ću i preći na 19.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Sećate li se gospodine Gluščeviću da li je 19. održan sastanak i sećate li se tog sastanka?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa, referisanje je održano i 19. i 20. i 18. - već sam rekao. Na tom sastanku, odnosno referisanju 19. - bilo je dosta konkretizovanih zadataka. Znači, za mene kao pomoćnika komandanta za pozadinu, bilo je najviše zadataka vezano za tehničko obezbeđenje, i naglasak - da se ja priprelim i moji organi i pozadinski bataljon u brigadnoj bazi - da je došao trenutak da ćemo mi te naše obaveze uskoro predati novim jedinicama. A mi ćemo otići na odmor, na oporavak, i tako dalje. To je ono što bi u najkraće ja trebao, odnosno mogao da vam kažem. Jer, kažem, da su tu dokumenta, pa da ja to pročitam šta je sve bilo za koje konkretno borbene sredstvo. Bilo je tu još dosta detalja, ali mislim da sad se, ovaj, ne trebam baviti tim detaljima, jer mislim da ne bi mogao sve ni da kažem šta je. Ali, bilo je dosta za mene kao pomoćnika, i to podosta. Jer je 60 dana rata učinilo to da je dosta tehnike bilo oštećeno, ovaj, razvučeno na širokom frontu. Sve je to trebalo skupiti. I iskreno rečeno, mi smo se radovali tom drugom trenutku, znači kad kaže "Mi" - znači, pozadina, a verovatno i ostali sastavi, da se malo izvučemo iz borbe, da se malo operemo, malo preuredimo i tome slično. Jer, 60 dana bez porodice je ipak bilo dosta teško i naporno.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala, gospodine Gluščeviću. Dakle, govorili ste o sastanku 19. novembra, dan posle pada Vukovara. I interesuje me sledeći dan, dakle, dva dana iza pada Vukovara, 20. Da li se sećate tog sastanka sa starešinama?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Sećam se i tog sastanka i... imao bi ja bezbroj detalja iz prethodnih i nekih ranijih sastanaka, ali evo ja ću ovaj da kažem jedan detalj koji je možda za nekoga, pa i za vas, ovde, ovaj, interesantan. Ja mogu samo da kažem da je tim sastankom rukovodio pukovnik Mrkšić, da je bio uobičajen sastanak. Znači, uobičajeno referisanje po istom redosledu, ali da je tu bilo i određenih informacija, novih od strane potčinjenih, šta je urađeno u prethodnom danu sa ratnim plenom, sa... ne znam... obolelima kojih je imalo, ono što se tiče pozadine, i sa pojedinim intendatskim materijalnim sredstvima. Kad je sastanak bio pri kraju, kad je završen, pošto sam ja bio tu neposredno njegov pomoćnik, i sedeo u neposrednoj

blizini, znači, ja sam imao razloga da ga priupitam još neke stvari koje obično... normalno, vezano za pozadinsko obezbeđenje i za razrešavanje tih problema, ne ništa posebno drugo. I, u tom momentu dok smo mi... znači, sastanak je završen, počeli se razilaziti i ovaj... dok je on mene davao neke instrukcije vezano za neka tehnička sredstva, konkretno, tenkove - kako da ih rešimo, gde da ih izvučemo i tako dalje, u tom trenutku pojavio se na vratima operativne sale kapetan Mile Božić. I Mrkšić je, ovaj, odma reagovao na to i rekao je, kaže: "Mile, ako treba, uzmi i četvu oklopnih transportera i vidi molim te, pomozmi tamo ovima oko Ovčare". Ja sam za taj trenutak to smatrao i beznačajnim. I mogu odgovorno da kažem, mi smo posle toga nastavili još 20 minuta da usaglašavamo naše pozadinske probleme. Možda ne baš 20, ali sigurno, ja sam se petnaestak minuta sa njim dogovarao i raspravljao, kako od tih silnih pozadinskih problema, ovaj, koji treba... kako rešiti. Jer bilo je tu dosta oštećenih tenkova. Verovatno vi imate tu, ovaj, kažem, neke od tih podataka. Ja bi imao precizne podatke, ne želim da govorim ništa što nije, ovaj, istinito i što nemam pred sobom da potvrdim, da kažem – evo, ovoliko je tenkova bilo uništeno, odnosno, oštećeno; i kako ćemo to sa vučnim vozovima, sa ovim, sa onim i tako dalje. Kad je... kad sam ga ja, da kažem, uslovno razumeo i on razumeo mene, i kad mi je dao neke instrukcije oko predaje pojedinih elemenata u nadležnost 80. kragujevačkoj brigadi, da ne žalim tu, da ne budem, kažem - tvrdica, da ne žalim neka sredstva Gardijske brigade da im, ako se tiče bundi, vetrovki, ne znam, zimske odeće, op... opreme i tako dalje - ono što je vezano, jer oni ostaju na toj teritoriji. Došli su u nekom trenutku, malo i nepripremljeni, nastaju hladni dani. I u tom se odvijao taj naš razgovor, da bi se, ovaj, ustali. U to vreme, možda u toj operativnoj Sali, da li je bio neko, ili samo dežurni operativni, to ja sad ne mogu da potvrdim, ali možda je bio još neki od starešina tu. I mi smo se razišli. Ja sam otišao kod svojih referenata, jer ja na tom komandnom mestu brigade imao sam dva referenta iz pozadinskog organa, jedan po tehničkoj službi - to je, ako je bitno za Sud, Danko Jovanović, kapetan prve klase, a... moj referent za operativno-pozadinske poslove, kažem moj, to je moj prvi pomoćnik, nije on moj, nego referent za operativno-pozadinske poslove, major Petar Todorović; on je bio isto celo vreme dok je trajala vukovarska operacija isto na komandnom mestu brigade. Znači, i ja sam najviše u slobodno vreme, da kažemo u toku dana - imao koordinacije sa njima – daj, vidi, uradi to i to i tako dalje. I normalno, ja sam još navratio možda jedno petnaestak minuta, ovaj, kod njih, još nešto utanačio kako će to da teče, odnosno da ide u toku sutrašnjeg i narednih dana i vratio se u Vukovar. To ne mogu pouzdano da kažem koje je vreme, ali sigurno tvrdim, znači iz bezbednosnih razloga, da je bilo između 19.00 i 20.00 časova. Znači, čitav ovaj, ovo sve o čemu sam pričao, to je završeno. Ja sam došao, tamo su me čekali moji potčinjeni. Normalno, napregnutih ušiju, da čuju ovaj, šta se od komandanta traži i hoćemo li skoro za Beograd. Eto, tako je to izgledalo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Moraćemo malo da se vratimo, jer ste vi dali malo duži odgovor i opisali gotovo ceo vaš boravak do kraja, pa ću vas za neke stvari vratiti da ponovo, dakle, pitam. I molim vas, da polako odgovarate i da odgovori ipak budu što kraći. Na pitanje, pomenuli ste 80. motorizovanu brigadu. Da li se sećate ko je bio komandant te brigade?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da, bio je jeda plavi, mislim da je plavi potpukovnik Vojinović, s kojim sam se ja upoznao još prije nego je pao Vukovar. Po pozadinskim pitanjima, naravno, i sa njegovim organima.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je taj potpukovnik Vojinović prisustvovao sastancima u komandi, kojima ste i vi prisustvovali svakog dana?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da jeste, ne - mislim, nego jeste. A to veče, to referisanje, mislim da je Mrkšić, ne - mislim, nego, kol'ko se sećam, to je teško danas posle toliko vremena reći "bilo je 100 posto sigurno", Ali, Mrkšić ga je predstavio i rekao da će on biti odgovoran za zonu Vukovara, a mi ćemo ići na nove zadatke o kojima se još nije znalo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada ovo kažete - da je Mrkšić njega predstavio kao onog koji će biti odgovoran za vukovarsku zonu, o kom sastanku govorite?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da ga je on predstavio 20. u tom ključnom, mislim, kad smo mi već bili ga dobro upoznali. On je podigao dosta sredstava iz mojih... iz moje baze, tih dana kada je došao. Jer znate, kada rezerva dođe, ovaj, ako ste vi bili nekada u rezervi, ona dođe i sa malim čizmama, i malim pantalonama, i ovim i onim. I on je znači, nadomestio u te dane, ovaj, ne znam tačno kada je došao, mislim negde između 10.... tu negde oko 10. možda, ne mogu precizno da kažem, i on je svoje organe intendantske službe, tehničke, povezo sa mojim i bili smo, ovaj, zajedno i u Berku. I mislim da je to vreme tako proteklo. Ne - mislim, nego tvrdim.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pitaću vas direktno, iako ste nešto u stvari o tome govorili, ali direktno moje pitanje: da li je potpukovnik Vojinović bio 20. na tom sastanku, na kome ste i vi bili?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam već odgovorio. Teško je danas, ali ja mogu sa 90 posto sigurnosti, ovaj, ne više, da tvrdim da je bio. Zato što u ovom periodu, kad smo mi razilazili se, onda su, ne samo ja, nego mnogi su prilazili do Mrkšića, pa verujem da je i on. I... imalo je tu uvijek, znate, poneko nejasno pitanje i ovaj... da priupitaju ponešto. I mislim da je u tom periodu on bio tu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Govorili ste o temi tog sastanka, dakle o onome šta je govoreno. Ali kol'ko sam vas razumeo, govorili ste, u stvari, o onome što se ticalo vaše jedinice i onog... Verovatno se toga bolje sećate. Da li se uopšte sećate bilo čega drugog, osim onog što ste nam ispričali sa ovim kapetanom Božićem, bilo kojih drugih... referisanja, drugih starešina – Mrkšiću, ili nečeg drugog sa tog sastanka? Ili se ne sećate?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa nešto što bi bilo ovako interesantno, ja ne bi mogao sad, ovaj, ja kažem da du... da je radna beležnica, onda bi videli i vi, pa bi se možda i nasmejali - šta je sve referisano. Ali ovaj, danas, sad, kazati nešto, ovaj, ja stvarno ne znam i nisam u mogućnosti. Znači, svaki komandant na kraju je, da ne kažemo, postavljao, ali tražio preko komandanta Mrkšića da mu pozadinski organ nešto odradi. To je za mene bilo na svakom referisanju mali stres, zato što ni... nije bilo, znači, nijednog referisanja da nije dotaknuta pozadina i pozadinski bataljon. I to je ono najupečatljivije na tom referisanju, konkretno za mene. Drugi komandanti šta su referisali - ja sam isto beležio, pošto su to meni dobro poznati đaci, pošto, tako uslovno da kažem, ovaj, s kojima sam ja proveo godine u školstvu. Onda sam imao običaj da ih tako ponekad i priupitam nešto što bi referisali, zašto tako referišu, i tako dalje. Eto, to je ono najinteresantnije.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Kažite mi... Ispričali ste nam ovaj detalj, reči Mrkšića kada je video na vratima kapetana. Ali vas molim da se priselite tog trenutka, da li je to bilo još vreme dok su svi oficiri bili u Sali, ili su izašli iz sale?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, to je bilo vreme kada sam ja sa Mrkšićem posle sastanka, znači sastanak se završio, ali nisu bili izašli. To je ono vreme kada vi date kao da to malo, ovaj, kažemo, đacima slobodno vreme i oni svi pohrle na vrata, a neko ostane nešto da pita profesora. E, to je otprilike tako.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste eventualno iz neke prethodne diskusije ili izlaganja mogli da vidite na koga su se odnosili ili na šta su se odnosile ove reči Mrkšića, obzirom da ste ih čuli tako odjednom?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa mogao sam, zato što je kroz to referisanje, ali ne mogu da kažem, ne ne mogu, nego ne sećam se ovaj... ko je iznosio te probleme. Ver... Mogu da pretpostavim da se to odnosilo na probleme koji su se dešavali sa zarobljenim, sa stanovništvom, i da ne kažem, sa ratnim plenom. Ali sa tim... sa tom strukturom koja je u to vreme bila dominantna.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hoćete li mi reći još. Ovaj kapetan koga ste nav... naveli, kapetan prve klase Božić, ko je on bio?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Kapetan Božić Mile, nažalost, danas pokojni, poginuo u saobraćajnoj nesreći na teritoriji Crne Gore u blizini Gradca kod Pljevalja, ne sećam se koje godine, on je bio tada u funkciji komandira Prve ili Druge čete vojne policije u Prvom policijskom bataljONU.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je on imao ovaj, oklopne transportere u okviru svog....

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE:... odeljenja?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Te čete vojne policije su bile sa oklopnim transporterima, formacijski ugrađeni. Znači, to su, da kažemo mi, gardijski transporter. Borbeno vozilo pešadije. To je to.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Rekli ste da ste tada vi prišli pukovniku Mrkšiću da bi vodili razgovore koje ste pomenuli. Da li je još sa vama neko bio za vreme tih razgovora ili se postepeno ta sala ispraznila, pa ste ostali gotovo sami?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Možete li toga da se setite?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, ja u momentu nastavka, jer praktično za mene ni nije bilo završeno, da kažem, uslovno, ovaj sastanak, jer ja sam imao... Ja ne znam koliko vi poznajete problematiku vojske, ali obično, da ne bi zamarali sve druge na referisanju, onda komandant kaže, ako vi ga nešto podcrtate na referisanju, kaže: "Sačekajte, pa to rešite... rešićemo to posle". I tako je i poč'o taj moj i njegov razgovor i tako se i završio. Bila je u početku puna sala. Svi su zapalili cigarete i ovo ono i počeli se razilaziti. Kasnije, kako smo mi nastavili, znači nije niko pratio šta mi baš... jer, ovaj, to je naš posao. Znaju oni kako to izgleda. Mislim, vojnici.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobro. Hvala vam. Još jednom ću vas pitati, možda ste i to rekli, vaš je odgovor bio onako odjednom, pa bi me interesovalo... taj sastanak, samo vas dvojice, o kome te pričali. Koliko je po vašem sećanju trajao?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, trajao je bogami ovaj, najmanje dvadesetak, a možda i više minuta. Jer imali smo mi šta da razrešimo. Ne mogu, to je.... stvarno je to danas... nije... i to ne bi bilo ni zabeleženo tamo, odmah da... mislim, u toj mojoj evidenciji. Ali znači, nismo žurili... možda smo se i ovaj... da kažem uslovno, i radno svađali. Možda je on imao jedan stav, ja drugi. I ovaj, ja sam kazao: "Druže pukovniče, ovo ćemo rešiti ovako i ovako" a on kaže : "Ne tako, nego ovako", znate. Da ne iznosim sada te detalje kako komandant usmerava svog pomoćnika da mu reši krucijalna pitanja, pozadinsko obezbeđenje u jednoj operaciji.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste tada znali ili ne, da li ćete se vi vraćati, odnosno, napuštati vukovarsko područje i vraćati za Beograd ili ne? U tom trenutku kada ste te razgovore vodili?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Razgovori su bili usmereni na tehniku i na ono što nam sledi. Mi smo premoreni: "Videćemo Boriša", tako je on, ovaj, govorio, iako je retko govorio Boriša, nego "Videćemo Gluščeviću šta će biti" ovaj... i u tom je taj razgovor tek'o.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada ste taj razgovor sa njim završili, rekli ste da ste izašli i razgovarali sa nekim svojim kolegom...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: ...pre nego što ste išli dalje.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je i on tada izašao iz sale kada ste i vi krenuli?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: On je izašao i otišao prema svojoj sobi ili negde tu. To je sala i soba, gde je on ovaj boravio, ovaj, to je sve na istom tom prostoru i... Tamo je ostao neko od tih dežurnih operativaca. Sad, ko je ostao i kako ali, on nije imao ništa, završili, pozdravili i ja sam otišao. Tu je, u neposrednoj blizini, možda jedno stotinak metara u jednoj isto privatnoj, da kažemo, kući bila, ovaj, ta... bili su ti moji referenti, sa opet jednim delom komande i tu sam ja navratio i znači, zadržao se petnaestak minuta, ne znam, toliko, verovatno i otišao, ali sigurno prije osam... od pola osam do osam ja sam morao biti u Berku. Ovo kažem "morao" uslovno, zato što sam... tamo su me čekali moji potčinjeni.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Pomenuli ste sada Berak. Moram da ponovo pitam, zbog jednog vašeg odgovora koji je ovde upisan, pa ćemo videti da li je to greška ili ne. Odatle, dakle iz Negoslavaca, gde ste otišli te večeri?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam iz Negoslavaca otiš'o jednom starom *Campagnolom* , dosta blatnjavom, u Berak.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Pitaću vas zato što ste, kada ste malopre opširnije govorili o tom događaju, rekli da ste otišli u Vukovar, i to stoji u zapisniku.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: O, izvinjavam se. To je greška... Znači...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: U Vukovar sigurno niste...
SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, ne, u Vukovar...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE:... otišli te večeri?
SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR:... ne. Taman posla.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hoćete li mi ovo reći. Obzirom na neka svedočenja koja imamo, da li je te večeri sa vama ili posle vas eventualno u Berak došao i pukovnik Mrkšić?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa mene je žao što tu nema Mrkšića danas da... da se, ovaj, vidimo. Pazite, Mrkšić je samo jedanput za dva meseca došao u Berak, i to negde početkom novembra. I nikad više. A svaki dan smo se viđali. Verovatno nije dolazio zato što nije imao problema sa pozadinskim obezbeđenjem i što je, 'ajde da ja kažem, a vi ga pitajte, imao i veliko poverenje u organ i čitavu pozadinu koja je izvršavala te zadatke za račun, odnosno, za potrebe brigade. Znači, nikome nije falilo hrane, nikome nije falilo municije, goriva, maziva. Uspešno smo rešavali oštećenja tehnike. I on je doš'o, i to da vam kažem, početkom, pošto je u pozadini, odnosno brigadnoj bazi ili bolje, jednostavnije rečeno, u pozadinskom bataljonu, bilo puno rezerve. I kad je trebala ta rezerva da se otpusti, znači, on je došao opet da vidi – kod mene će biti najviše problema, jer tamo na frontu, kada ode jedan ili dva strelca iz rezervnog sastava, to se nekako i nadomesti. Kad ode kuvar, kada ode mesar, ili onaj koji opravljaja transporter ili tenk, onda ga ne možete naći nigde, niti to nadomestiti. I onda je on izdiskutovao jedno dva sata sa mnom i sa načelnicima službi te probleme, pozdravio se i otišao. I nikad više nije doš'o, niti je imao potrebe. Ja... da je tu, ja bi mu rek'o. Da je im'o potrebe, sigurno bi doš'o.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Jasan mi je vaš odgovor. Ali ipak vas moram pitati i ovako: da je te večeri ili bilo kog drugog dana došao, da li bi vi morali da znate za takvu posetu? Da li je moglo dakle da dođe do njegove posete Berku, a da vi to ne znate?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Nije moglo da dođe, zato što je Berak selo sa nekoliko ulica. Na svim tim izlazima, ja sam imao punktove koji su obezbeđivali to. A drugo, lično mislim – kakav bi on bio komandant da dođe da ne obiđe svog pomoćnika, i zašto bi on došao u Berak da nešto kontroliše a ovaj, meni da ne javi, i tako dalje. Mislim da... da to ne... ne bi moglo ni... ni pod razno da dođe.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. A kada ste pomenuli Mrkšića kao komandanta, vi ste, kako ste objasnili, bili oko dve godine pre toga u toj brigadi do Vukovara, i nešto posle toga. Šta možete da kažete vi, kao oficir, čiji je pretpostavljeni ipak jedan priličan period vremena bio pukovnik Mrkšić, o njemu kao komandantu?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, ja sam najviše danas došao ovde, ovaj, zbog istine. Ja mogu samo da kažem da je Mrkšić jedan odgovoran čovek, a to znači i komandant. Da li je on mene cenio ili ne, to ga vi pitajte. Ja njega cenim, ovaj, iz sledećih razloga. Nije bio naprasit, nije bio, ovaj, taj koji je mnogo, da kažemo, mi vojnički pod znacima navoda, "gazio" potčinjene. Uvažavao je, i to mnogo uvažavao mišljenje... i to drugi potčinjeni ne znam da li će reći, ali ja kažem za sebe, ovaj... Za kratko vreme stekli smo, da kažem, jedno uzajamno poverenje jer, mislim da on, kad sam ja dolazio, nije me baš lako prihvat'o. Ali mojim radom, ovaj, i razrešavanjem nekih tamo, ovaj, situacija, da kažem, u sistemu POB-a brigade, verovatno je postao

zadovoljan, a ja sam o njemu kao čoveku, kao komandantu, imao uvek dobro mišljenje, pa sam čak ovim njegovim naslednicima znao često, jer ja nemam dlaku na jeziku, da kažem, ovaj, da mu nisu ni do koljena. Nije lepo što ja to kažem ovde daleko, ali eto, kad ste me, ovaj, pitali kakav je Mrkšić – jedan divan čovek. I garantujem, kad bi bilo prilike da ona Gardijska brigada, ona... iz Vukovara, bude testirana, da bi bilo mnogo ovak'ih mišljenja. A... ostalo ne mogu da kažem ništa.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala vam. Još jedno pitanje. Da li ste vi i pukovnik Mrkšić možda bili prijatelji, da li ste bili kućni prijatelji? Da li ste se posećivali?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, ja nikad nisam vidio ni čuo za Mrkšića, dok nisam doš... doš'o tog septembra u Gardijsku brigadu. Ja sam doš'o sa dužnosti nastavnika. Nije mi baš prijala trupa, jer ipak je nastavnički posao nešto drugačiji od čizama, od terena, od... i tako dalje, a pogotovu sistem koji sam ja prihvatio da obavljam - sistem pozadinskog obezbeđenja. I tada sam ga doživeo kao jednog, ovaj, korektnog u predstavljanju... Ja ne znam, on nije tu, ali ovaj, pazite, za to vreme, znači ja sam bio njemu i pomoćnik, odnosno načelnik pozadine u korpusu - tako su bili službeni odnosi, da sam nekad bio, ovaj, ljubomoran na druge kad ih, ovaj, oslovljava skraćeno - "Ajde Mare, 'ajde Pančo", a za mene je uvijek važila, ovaj, "Pukovnik Gluščević će uraditi to". Ja mislim da nije... na prste jedne ruke bi se moglo prebrojati da me je oslovio sa "ti". Uvek sa "vi". Naravno, i ja, i dan-danas, iako je on mlađi po godinama, ovaj, i tako dalje. Ostali su znači samo korektni odnosi, i ništa više. I zato ga i cenim kao čoveka.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala vam. A moje pitanje najkraće je bilo: dakle, da li ste se... da li bili kućni prijatelji? To se odnosi na posete jedni drugome...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ma odakle...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE:...kući ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ma odakle bre? Ma to... mislim, ja se nikad nisam ovaj, posećiv'o, iskreno rečeno, sa svojim šefovima. Imao sam mnogo šefova, kroz ovo 40 godina karijere, ali ne znam kak'i su im otirači ispred vrata.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Hvala vam na ovome. Vratio bih se samo na kratko na komandanta 80. motorizovane brigade, koji... Da li možete njegovo prezime tačno da kažete? Čini mi se da je tu jedna greška u transkriptu do sada bila, pa ne znam da li ste vi to izgovorili. Dakle, koje je njegovo prezime bilo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, ja mu nisam bio ovaj, na krštenju, ali verovatno se zove Vojnović. Mislim, ako sam ja dobro to razumeo, jer...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da, da. U redu, zato što je bilo i Vojnović, a to je ipak malo drugačije u transkriptu.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Sada ste, ovaj, rekli. Govorili ste da je na ovom, najverovatnije na ovom sastanku upravo bio predstavljen kao budući komandant mesta, da ste njemu predavali i imali sastanke s njim. Da li je njegova jedinica i on, da li su preuzeli komandu Vukovara i da li ste vi imali obaveza u odnosu na to?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: To baš nisam razumeo... na šta se to odnosi, ali... ja sam...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Evo, evo. Ponoviću pitanje, odnosno malo ću ga uprostiti. Dakle...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Nemojte sastanke, ako može... dogovore, jer ja sam... ne mogu ja sa drugim komandantom. Ja sam... znači, ako je sastanak, sastanak samo zakazuje Mrkšić sa njim i u mom prisustvu i kaže – "Vi to, vi to". A ja sa njim nisam imao ovlašćenja da držim sastanke.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Govorili ste o tome da je rečeno da će potpukovnik Vojinović biti komandant Vukovara. Da li je to i postao i da li je njegova jedinica to preuzela, i da li ste vi sa vašom jedinicom imali obaveze da mu eventualno u tome pomognete?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da, on je postao našim odlaskom, ili možda dan, dva pre, to ja ne znam, to piše tamo u tim, ovaj... da kažem, uslovno, papirima, naredbama i tako dalje, aktima. To je sigurno dostupno i evidentno. Ali, šta sam ja sa njim dogovarao po odobrenju i naređenju Mrkšića. Znači, u periodu kad su oni pristigli tamo, malo je možda smešno, ali ću da kažem. Prvo, trebalo ih je snabdeti sa drvima. Pa je onda on preko intendantske službe moje dobio određene količine drva kamiona iz Karađorđeva. Pa ih je trebalo opet snabdeti sa nekom intendantskom, ne nekom, nego intendantskom toplom zimskom opremom: dugi veš, ovo ono i tako dalje, da ne pričamo sad. Znači, to sam ja razrešio sa njim...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobro...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: I po tehničkom obezbeđenju gde će se, iako on dolazi iz iste, ovaj, strukture, da kažemo, gde će se nasloniti, odakle će da dobija gorivo, iz Vrdnika, odavde, odande i tako dalje da... Mislim za ovaj Sud, ja ne vidim da... izvinjavam se, da je to bitno da ja sad iznosim, ovaj, šta sam ja sa njim detaljis'o.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Ne, ne, sigurno. Mislio sam na ovaj period kada je on ostao ali... hvala vam. Nisu potrebni detalji. Ovde na samom kraju, želeo bih, ako bude moguće, da pogledate dva dokumenta, dva dokaza koji su ovde pred Sudom bili, i postavio bih pitanja u vezi toga.

ADVOKAT DOMAZET: Ja molim sekretara ako može dokazni predmet 425 da se pojavi na ekranu, i to donji deo tog dokaznog predmeta, najpre da ga pogleda svedok.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospodine Gluščeviću, hoćete li da pročitate zadnja dva pasusa u ovom naređenju koje je pred vama? Onde gde piše: "U toku dana".

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro. "U toku dana preduzete su sve mere da 80. motorizovana brigada preuzme organizacijske i komandne funkcije u zoni odgovornosti Operativne grupe Jug. Komandant 80. motorizovane brigade", izvinjavam se "komanda 80. motorizovane brigade dobila je sva uputstva i dokumenta za organizaciju rukovođenja i komandovanja u zoni odgovornosti Operativne grupe Jug".

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Šta znači ovo što ste pročitali? Da li to znači da je ova 80. brigada već i preuzela sve ove odgovornosti ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Znači ono što sam ja već u nekoliko navrata ovde rekao; 80. brigada je preuzela sve u svoje ruke, i mi smo tu samo bili da se praktično pripremimo za ono što je sledilo 24.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A samo u jednoj rečnici kažete: 24. - šta je bilo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Onaj ko poznaje vojsku i tehniku, vojska ne može, a pogotovu jedna brigada od sedam stotina i nešto vozila da krene odmah, prema tome, mi smo mi smo u periodu od 22. – 23. odradili određene radnje i 24. formirali marševske kolone, po odobrenju verovatno pretpostavljene komande, i vratili se u Beograd.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala. Može ovaj dokazni predmet da se skloni. I poslednji dokazni predmet i sam kraj mog ispitivanja, molio bih ako može dokazni predmet 415 da se stavi na ekran?

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Je l' vi imate ovaj dokument ispred sebe? Možete da pogledate da li znate za taj dokument? Da li taj dokument prepoznajete ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pazite, teško je sada govoriti šta je bilo prije 15 godina. Ali ja samo mogu odgovorno da kažem pred ovim Sudom, ovo je dokumenat koliko vidim, iz komande Prve vojne oblasti, sa istaknutog, odnosno isturenog komandnog mesta. Prema tome, svi dokumenti koji su iz pretpostavljene komande ili kabineta dolazili u komandu brigade, distribuirani su ako je imalo potrebe, takvi, ka potčinjenim, to znači i pomoćniku komandanta za pozadinu, a po njima su izrađivani i naši dokumenti, naredbe i drugo. I ja verujem, kad bi bilo sve to sačuvano, ovaj, u arhivi, što sam ja malopre već nekoliko puta pomenuo, da nije uništeno, da bi se naš'o trag ovom dokumentu od komande brigade do pozadinske baze, odnosno do brigadne baze, do pozadinskog komandnog mesta.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada kažete gospodine Gluščeviću "našao trag", čini mi se iz onog vašeg odgovora da znači da bi to trebalo da bude ili ovo naređenje ili naređenje na osnovu ovog naređenja? Je l' sam dobro razumeo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro ste razumeli. Ali lično, po... pošto ovde, ovaj... ovaj zadnji, znači Operativna grupa Jug: "Izvršiti detaljnu i potpunu pripremu u sadejstvu sa taktičkom.... " i tako dalje, to bi se više odnosilo na borbene delove. I verovatno, kod komandanata tih, Prvog, Drugog gardijskog i tako dalje, to je moralo u drugoj formi da dođe. Znači, moralo je Mrkšićevo naređenje da stigne, a do mene bi znači mog'o i... mogla i ova kopija.

TUŽILAC MOORE: Ponovo ulažem prigovor.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Dopustio sam da ide neko vreme. Koriste se fraze... rečenice koje su čista špekulacija, poput "verovatno", "moguće". Po mom mišljenju ovaj svedok je ili video ili nije video ovaj dokument.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, da li biste mogli da pitate svedoka šta konkretno zna o ovom dokumentu ukoliko nešto zna?

ADVOKAT DOMAZET: Hvala, časni Sude. Pa to je i bilo moj pitanje, da li zna ovaj dokument ili nešto u vezi toga.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, ne, nemojte da se sporite oko ovoga pitanja, nego pređite na to molim vas. Nas ne interesuje da on pokuša da dođe do nečega, nego nas interesuje konkretno šta on zna.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Čuli ste, gospodine Gluščeviću. Dakle, vidite taj dokument sad malo i duže. Da li znate nešto o... o tom dokumentu? Vrlo kratko, dakle - da ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da kažem, ja se izvinjavam Sudu, ja sam govorio načelno o dokumentima. Ja o ovom dokumentu ne mogu da kažem ništa. Ja sam govorio o dokumentima koji bi putovali i gde bi se trag našao jer sam video gore u zaglavlju da je to komande Prve vojne oblasti i smatrao sam kako dolaze dokumenti. Ja sam više, da kažem uslovno, pojasnio kako idu dokumenti potčinjenim jedinicama, a o ovom dokumentu i o ovoj konstataciji u dokumentu, ja ne mogu ništa da kažem. Niti se sećam, niti se to ticalo mene, jer ovde se nigde ja ne pominjem ovaj, niti moj koji deo. Zato sam i rekao da bi se to odnosilo na te borbene delove. Toliko.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Hvala gospodine Gluščeviću. Hvala gospodine Gluščeviću, ja nemam više pitanja za vas. Zahvaljujem vam na odgovorima. Posebno zahvaljujem što znam da ste i pored problema ličnih i porodičnih koji ste imali, ipak došli da svedočite. Hvala.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Molim.

ADVOKAT DOMAZET: Ja sam časni Sude završio moje glavno ispitivanje. Gledao sam da se uklopim u ono vreme koje smo rekli, jer ja sam počeo, čini mi se, u dva i 25.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, gospodine Domazet.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, imate li pitanja?

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala časni Sude, nemam.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Ja bih zamolio, ili da se sad konsultujem jedan minut sa mojim klijentom ili da... da iskoristimo pauzu, pa nakon toga saopštim. Eventualno bi imao samo jedan, dva pit... Evo, on mi sada već signalise, a da on nema pitanja. ali ja sam hteo s njim da se konsultujem, vezano za nešto što... pa bi... inače pauza.... uzeo bi vam sigurno samo minut – dva, ako bih pit'o išta... A ne, ne, ne. Izvinjavam se, izvinjavam se. Nisam znao. Ja sam mislio da je sad pauza. Oprostite, ne, ne, ne.

Vidim da je pauza tek za 15 minuta. Mogu li da iskoristim samo jedan trenutak sa klijentom da se konsultujem? Samo...

SUDIJA PARKER: Samo izvolite, gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ: Nemam pitanja za ovog svedoka, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, gospodine Lukiću.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, da li imate pitanja?

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC MOORE

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kada ste prvi put razgovarali sa advokatima o vašem svedočenju u ovom predmetu?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Domazeta sam prvi put video juče, a razgovarao sam jedno dva put' telefonom u zadnjih 15 dana. Sa Vasićem sam razgovar'o tri četiri puta, sve ukupno od kako je taj postupak nastao. Znači, ali da kažem, ako vas interesuje, i... možda ima i dve godine. Ja nisam to beležio. Znači, Vasić je prvi koji je stupio u kontakt sa mnom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li onda mogu da kažem da kada ste razgovarali sa advokatima, a govorim o gospodinu Vasiću i gospodinu Domazetu, vi ste im rekli kakav iskaz možete da date, kako biste pomogli gospodinu Mrkšiću?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ne možete tako da kažete, gospodine sudija. Ja sam u razgovoru sa Vasićem, znači u prvom razgovoru, negde davno, u Beogradu, u Nušićevoj, ne znam koji broj, rekao da mogu da dam izjavu kako su neke stvari, koje me je on tada pit'o – bile, i to istinito jer se sećam. I na tome se završilo. Posle određenog vremena, on je konsultovao opet za neke stvari, mene. Ja sam ga upućivao na neke starešine koje to bolje znaju od mene. I uglavnom, ta saradnja između mene i njega, odvijala se sve do pre jedno mesec dana, u tom smislu da ću ja dati izjavu, pisanu, ovaj, jer ima raznoraznih razloga zašto ja nisam mogao ovde da dođem, i da kažem uslovno, i bilo mi je u neku ruku to i obećano. Međutim, došlo je vreme da i ja moram pod stare dane da vadim pasoš i da dolazim tolike kilometre. Nije to nikome prijatno. Ali došao sam isključivo radi istine i samo govorim istinu, i niko me u to ne može ubediti da je nešto od ovoga što sam ja rek'o drugačije.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala. Molim vas da vaši odgovori budu malo kraći. Ali, vratiću se na moje prvo pitanje. Da li ste gospodinu Vasiću ili gospodinu Domazetu objasnili šta biste vi u suštini mogli da kažete, kakav biste iskaz mogli da date u vezi optužbi protiv gospodina Mrkšića? Da li je vaš odgovor da ili ne, ako možete samo kratko da odgovorite?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A da li ste sa gospodinom Vasićem ili gospodinom Domazetom govorili o tome šta se desilo na sastanku 20. novembra?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam na šta mislite, šta se desilo? Nije se desilo ništa. I nismo... nismo tak'e, mislim, stvari, ovaj, komentarisali. Konkretno, ono što je zanimalo advokate kao otprilike i danas, to su me pitali. Ništa drugo. I nismo se, ovaj, mislim na neke konkretne stvari. Pitao je: "Evo, vidite ovo, ovo, da li je to bilo tako?" "Bilo je tako, ovo nije bilo tako." I samo smo to tako raspravljali.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da, ali u stvari, vaše sedočenje koje ovde dajete u suštini se odnosi na sastanak od 20. novembra, kada je Mrkšić bio prisutan i pominje se kapetan Božić, ako se ne varam? To je suština vašeg iskaza, zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Mislim, Božić se pominje u kontekstu da mu je Mrkšić izdao.... Gospodine sudija, ovaj, ja kad sam pomenuo tog Božića, sad u prethodnom, rekao sam da se on u momentu dok sam ja po svojoj beležnici pisao, pojavio ispred Mrkšića i tada me to nije uopšte savršeno ni interesovalo šta se odvija. Ali vidim... Ja sam došao da kažem da je takva bila reakcija Mrkšića. Znači, odma mu je rekao: "Uzmi tamo Božiću ako treba, i četu oklopnih transportera. Idi to razreši". Možda je na nekoga, možda je i na tog Vojnovića upro prstom. I to tada mene uopšte nije više ni interesovalo. Ja sam imao samo pred sobom te poslove i mislim da je to sasvim jasno i glasno rečeno. Ne vidim razloga što se na to vraćamo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Razlog je savršeno jasan. To je zato što ja želim da znam - kada ste vi prvi put gospodinu Vasiću govorili o Božiću? To je jednostavno pitanje, i molim vas da nam date jednostavan i kratak odgovor?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: To ću vam reći. Znači, prvi put kad me je Vasić, ne samo za Božića, nego i za druge... Znači, kada smo se sreli u Nušićevoj, prije možda dve godine, ja sam tu, ovaj, konstataciju tako rekao. A kako je Vasić razumeo i šta je razumeo, jer to... ja ne ulazim u to. Ali ja sam još tada pomenuo Božića, jer je bila priča, ovaj, o tom događaju, i onda sam ja rekao: "Mrkšić je bio sa mnom." reko' "Tu, dav'o mi je za neke tenkove" reko': "Šta da radim..." i tako dalje. "Najedanput se pojavio Božić i on mu je rekao onako oštro..." Još sam ja ispričao i neke detalje, kakav je izgledao taj naš Božić, onako širok u pelerini. Ja sam to 1.000 posto siguran da je to tako i tada bilo. Ja sam tada to rekao Vasiću. Znači, nije... nisam ja to juče rek'o.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vidite, mi na ovom suđenju imamo jedan problem, jer već godinu dana radimo, a ovo je prvi put da bilo ko pominje Božića. Imali smo svedoke koji su svedočili o tom sastanku, a to ime nikada nije bilo pomenuto. Vi ste prva osoba koja je ikada pomenula to ime. Da li vam je to jasno?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: To mi je sada jasno, posle vašeg ovaj, saopštenja. Ali, to me, ovaj, mnogo ne tangira, zato što ja to znam da je taj Božić bio tu, i zato što ja znam da je to njemu Mrkšić naredio.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pa to ide malo dalje. Uobičajeno, kada svedoci svedoče, ono što im se sugeriše je u stvari ono što se desilo. Na primer, recimo da je gospodin Vojnović svedočio, a uveren sam da znate da jeste, nikada njemu nije bilo rečeno: "Pa uzgred budi rečeno, Vojnoviću, mi tvrdimo da je bilo rečeno da Božić treba da dobije više transportera i da ode da reši pitanje Ovčare". Nikada ništa tako nije bilo sugerisano. Da li vas to iznenađuje?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine sudija, mene samo iznenađuje što vi meni ne verujete. Ali ja, ovaj, odgovorno vam tvrdim... mene ne interesuje šta je Vojnović... ovde govorio, ovaj... ili neko drugi. Ja vas... ja sam doš'o da kažem ono

što se u tom trenutku čulo ispred Mrkšića, odnosno što sam saznao tada i... ovaj, ne znam zašto toliko, ovaj, insistirate na tome. Taj Božić da je tu, mogao bi to da potvrdi. Nažalost, nije. Nije ni među živima, ali... A još detaljnije bi mogla ta moja, ovaj, radna beležnica da potkrepi, mnogo, mnogo stvari. Ne kažem da bi tu pisalo: "Božić je rekao to i to". To uopšte ne tvrdim. Ali bi video se taj razgovor između mene i Mrkšića i tu je on, da kažem, desio se, došao. Ja uopšte ne pretpostavljam kako je došao, ali to je 1.000 posto tačno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, od svih ljudi na svetu koji bi mogli da pomognu gospodinu Mrkšiću, upravo je gospodin Božić nažalost mrtav. A od svih dokumenata koji bi vama mogli da pomognu, nažalost, baš ti dokumenti su uništeni. Da li je to tačan rezime stanja stvari?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja nisam taj koji presuđuje ko može da pomogne Mrkšiću. To je verovatno u nečijim drugim ru... rukama. Ja sam tu da govorim istinu i samo istinu, ovaj, i ja sam rekao istinu, i ništa više.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste Pretresnom veću rekli da ste govorili istinu i to ste naglasili već pet puta. Da pređemo na ono što je trebalo da kažete. Dakle, mi imamo rezimee. Jedan je od 10. avgusta. Onda smo dobili dopunjeni rezime 6. septembra, a ja ću sada da prođem kroz ove dokumente, koji su u suštini izjave o tome šta smo mi očekivali da ćete nam vi ovde da kažete. U prvom dokumentu, uopšte se ne pominje vaše prisustvo na sastanku 20. novembra. Sve što se tu pominje jeste sledeće, pročitacu vam: "On će svedočiti o načinu kako se redovno izveštavalo u Negoslavicima, konkretno o onome što je on primetio u periodu tokom 19. i 20. novembra, kada je bio na komandnom mestu Operativne grupe Jug u Negoslavicima". Nigde se uopšte ne pominje da ste vi bili prisutni, niti da će se govoriti o Ovčari, niti o Vojnoviću i što je još važnije, da će se govoriti o Božiću. Nigde nema ni jedne jedine reči. Da li možete da nam objasnite kako to, iako možda niste vi taj koji je napisao taj dokument? Nema u njemu ničega?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine sudija, nezamislivo je referisanje bilo koje bez pomoćnika komandanta za pozadinu. Ko je to vama, ovaj, dao da ja neću biti, nisam prisutan, i tako dalje? To je stožer oko koga se vrte svi komandanti i svi potčinjeni, jer bez municije, bez goriva, bez ispravne tehnike, nema rata. Prema tome, kome bi to Mrkšić izdavao zadatke kad ja ne bi bio na referisanju tom u svakodnevnom, u Negoslavicima. Ne znam, ovaj, ako ste iole spoznali vojsku, mislim da morate znati da je to notorna stvar bez koje se ne može ratovati, ako pozadina ne funkcioniše. To je odgovor na to vaše, ovaj, mislim... A ovo dalje, ko je, kako, šta, ovaj, u tom kontekstu - pisao, ja ne bi mog'o na to da dam odgovor, jer ja vama nisam ništa, koliko ja znam, dostavljao. Ko je dostavljao i kako je dostavljao i šta je, to ja ne znam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, vi u suštini kažete, kada se održavaju sastanci u štabu komande, ima nekih oficira koji uvek moraju da budu prisutni. Na primer, komandant pozadine, zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Ne samo komandant pozadine, nego svi koji su na toj direktnoj vezi sa komandantom. Samo mogu biti znači odsutni po njegovom odobrenju, ali mora doći zamenik.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. A to bi važilo i za načelnika bezbednosti. I on je osoba za koju bi važilo to pravilo. Da li je to ono što nam kažete?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da kažem kako je načelno pravilo, a verovatno da bi trebalo da važi i za njega, ali ne... nemojte me sad ovaj... priupitkivati. Ja kažem, svi koji su na... nek' ostane ta moja konstatacija – "svi koji su na direktnoj vezi sa komandantom". A u knjizi formacija se vidi koji su na direktnoj vezi, i zna se ko mora da prisustvuje referisanju. Imate knjige i nek' se vidi.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: I tu jasno stoji da bi načelnik bezbednosti bio uobičajeno prisutan na sastanku komande štaba. Zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, bio bi prisutan ako ga nije komandant negde poslao na drugi zadatak ili ako ga nije njegov pretpostavljeni pozvao na neki zadatak i tako dalje. Mislim da su to stvari, ovaj, takve u vojsci.... I to je istina. Znači, bio bi prisutan, ako nema razloga da ne bude prisutan.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li možemo da kažemo da ukoliko on, načelnik bezbednosti, nije bio prisutan, da je nekome poverio da tamo dođe umesto njega, tako da bi organ bezbednost imao svog predstavnika na sastanku? To je tačno, zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, to je mnogo delikatno. Ovaj, ja kad idem, ja samo mogu da kažem, ja kad idem na drugi zadatak, zamenjuje me pukovnik Stojković, i on ide na referisanje. To je moj prvi zamenik. Ja to mogu za sebe, a za načelnika - kako je to u njegovom organu regulisano, ne mogu da kažem, i na to pitanje ne mogu drugi odgovor da dam. Jer svaki... starešina organizacijske jedinice reguliše znači u svojoj nadležnosti kako će... Ima i odmor, ima i bolovanje, ima... mislim, kada je on odsutan, ko ga zamenjuje i ko je obavezan da prisustvuje referisanju. Konkretno u ratu, ovde, ovaj, gde je mog'o biti načelnik bezbednosti, to sigurno zna komandant, i ako ga je on oslobodio, znači, trebao je neko da dođe. Da li je doš'o, nemojte me te detalje pitati.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li vi nastojite da nam kažete istinu? Da li nastojite da pomognete Pretresnom veću?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ako je to slučaj, da li biste se onda složili da je organ bezbednosti od suštinske važnosti kada je reč o komandnoj strukturi i operacijama među komandnim oficirima?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Svi smo mi važni. Kako on može biti važniji od mene?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li onda možemo da prihvatimo da ste svi izuzetno važni?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da, u tom ovaj, zajedničkom komandovanju - svi smo izuzetno važni... ili podjednako važni, preciznije.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Uz poštovanje, kada je reč o izjavi koju imamo, vi kažete da uopšte ne znate kako to da sastanak od 20. novembra nije konkretno naveden u prvom rezimeu od 10. avgusta. Mi smo čuli šta ste vi izjavili u tom smislu. Ono o čemu ste vi trebali da govorite, jeste vaš sastanak sa generalom Jerkom Tomanovićem. Da li se sećate toga?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pazite, ovaj, ovde se pominje general Jerko, pa Tomanović. Takav general ne postoji. Postoji general Jerko Crmarić, a

Tomanović je drugi general s kojim ja nikad ni... i verovatno ima Tomanović general, ima doktor Tomanović, Tomanović....

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. Ono što ja tvrdim jeste da se ova dva mala paragrafa odnose na vašu sposobnost da date opšte informacija, i zatim na sastanak sa generalom Jerkom Crmarićem. To je sve o čemu je trebalo da čujemo. Molim vas budite ljubazni da saslušate sledeće. Zatim smo dobili i drugi rezime od Odbrane od 6. septembra. Sad, prihvatam kada je reč o dokumentu od 6. septembra da se tu uistinu pominje Mile Božić. To prihvatam. Ali ja tvrdim da ono što ste vi rekli u ovom dokumentu je suštinski različito od iskaza koji ste nam dali, pa ću zbog toga da vam pročitam više delova tog dokumenta i zamoliću vas da nam objasnite kako to da ima tih razlika?

TUŽILAC MOORE: Ja ne znam da li Pretresno veće ima primerak ove dopunske beleške. To je sažetak ove dopunske beleške po Pravilu 65ter i važan je.

SUDIJA PARKER: Od 6. septembra 2006. godine?

TUŽILAC MOORE: Da, puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Samo jedna stranica. To je broj 8. Čini mi se da se nastavlja, ali mi nemamo nastavak.

TUŽILAC MOORE: Koliko je meni poznato, to je bio svežanj dokumenata a ovo se odnosi samo na ovog svedoka. Druge stranice se odnose na ostale svedoke. Nadam se da sam u pravu.

SUDIJA PARKER: Imamo još red i po na sledećoj stranici i ja srećom to sada imam pred očima.

TUŽILAC MOORE: Zaista vam puno hvala.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Prvo se pominje činjenica da niste hteli da svedočite. Ja sada neću da vam postavljam pitanja o tome. A zatim u drugom pasusu se govori o tome da ste bili pomoćnik pozadine u Berku. Ja neću da vas pitam ni o tome. A u trećem pasusu se ponovo govori o generalu Jerku Crmariću. Ja vas neću sada pitati ni o tome. I zatim imamo još jedan pasus o kome neću da vas pitam, ali ću vas pitati o suštini onoga što je bilo rečeno. Prvo, recite mi sledeće, da li razumete engleski?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Interesuje me, jer izgleda kao da gledate ekran pred sobom?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da, ali nijedne reči, sem srpskih.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala. Počnimo.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, sada ne znam, s obzirom na traku?

SUDIJA PARKER: Dozvolili bismo vam da ispitujete još neko vreme, do nekog trenutka kada ćete doći do poente, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Ne, nažalost, nisam stigao do poente.

SUDIJA PARKER: Onda u tom slučaju, bolje da imamo pauzu sada, jer imate svega dva ili tri minuta na traci.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Prekidamo sa radom i nastavljamo sa radom u 16.15 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Želeo bih da govorimo o onome što ste hteli da kažete. Pročitacu: "On će svedočiti" a "On" - to ste vi - "o okolnostima do kojih je došlo iz svedočenja Milorada Vojnovića, a kada je reč o redovnom izveštavanju u Negoslavicima 20. novembra u komandnom mestu Operativne grupe Jug". To je za sada u redu: "Tom prilikom, pošto je Milorad Vojnović prijavio probleme do kojih je došlo u hangaru na "Ovčari" tokom tog popodneva, i koje je uspeo da reši i da ih prevaziđe, on je imao punu kontrolu nad situacijom u hangaru". Sada, ovde se pominje "pošto je Milorad Vojnović prijavio probleme do kojih je došlo u hangaru na "Ovčari". Mi danas tokom vašeg svedočenja ništa nismo čuli o tome da je Vojnović izvestio o nekim problemima, zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa nije me niko ni pit'o o tome.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Nije samo stvar u tome da vas niko nije pitao, već i o vašem svedočenju. Vi ne možete da kažete da je neko drugi kriv za to. Vi ste ovde došli da svedočite i u dva ili tri navrata gospodin Domazet je zatražio od vas da nam kažete šta se zapravo desilo na tom sastanku, a ništa nije bilo rečeno o tome da je Vojnović prijavio da ima nekih problema. Kako to objašnjavate?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, ja kad sam se pripremio za ovo i razmišlj'o, ja sam isključiv'o ovaj... doš'o da kažem ono što je istinito. A, ja ne mogu sad da pretpostavljam šta je Vojnović rek'o i bilo bi, ovaj.... da je rek'o nešto vezano za mene, onda bi ja mog'o da kažem: "Znate šta, Vojnović me pit'o", i možda me i pit'o "da li će pozadina Gardijske brigade ono što ima u Berku tamo i tamo ostaviti?" Ali, ne mogu to da decidirano kažem. A... o tim problemima, sigurno da je bilo reči. Mislim... ako on to kaže. Ali, ja ne mogu da kažem šta je Vojnović referisao.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne, ne izvinite. U ovom rezimeu je precizno rečeno: "Tom prilikom, pošto je Milorad Vojnović obavestio o problemima" i onda se dalje nastavlja "do kojih je došlo u hangaru na "Ovčari", uspeo je da reši te probleme." Tako da se pominje reč "obavestio", a to se konkretno odnosi na problem i na činjenicu da je Vojnović prevazišao taj problem, i da je taj problem bio na "Ovčari".

Dakle, ovde se u tri navrata to konkretno navodi, a vi to uopšte niste pomenuli tokom vašeg svedočenja. Kako to objašnjavate? Kako objašnjavate ta tri propusta?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da ja nemam nikakve propuste. Sve što ste me pitali, ja sam vam odgovorio. Ja vam i sad odgovaram gospodine sudija, da sam... i verovatno i vi kad bi bili u mojoj ulozi tada, stavite se u tu ulogu, šta je preda mnom stajalo? I ja sam ovde rekao kako se to referisanje odvijalo. Ne to, nego prethodna... danima. I bio sam najiskreniji kada sam rek'o šta smo dobili i kako smo dobili i tako dalje, tako da ne vidim razloga da sam ja trebao, ovaj, da...

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Izvinite, ja sam vam konkretno postavio pitanje u vezi 20. novembra i tri stvari koje su pomenute. Molim vas da nam kažete koji je vaš odgovor? Kako to da se tri konkretne stvari pominju o kojima vi ne govorite tokom vašeg svedočenja, premda ste imali brojne prilike, čak i od Odbrane koja vas je pozvala i pružila vam mogućnost da o tome govorite? Zašto niste pomenuli probleme? Zašto niste pomenuli da je Vojnović prijavio da ima problema? Zašto niste pomenuli "Ovčaru"?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, što ću ja to da pominjem? Prvo, ja u to... Ovaj, nikad nisam bio na "Ovčari", drugo, Vojnović nema nikakvih dodirnih tačaka, osim po POB-u sa mnom. Treće pitanje koje je?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Preći ću na sledeće pitanje. Pukovnik Mrkšić je izjavio da takvi problemi nikada više ne smeju da se dogode i ukoliko bude potrebno, da potpukovnik Vojnović zatraži od načelnika štaba, Miodraga Panića da dozvoli korišćenje čete transportera, na čijem čelu je bio Mile Božić. Ja ću sada da prođem kroz ovu konkretnu izjavu. Mrkšić je izjavio da takvi problemi nikada više ne smeju da se ponove. Vi ništa o tome niste rekli kada ste govorili pred ovim Pretresnim većem o tome, zar ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Nisam, jer ništa se i ne govori o komandantu, a i ne znam ni kad je to govorio. Odakle ja znam šta je Mrkšić govorio i gde je govorio? Meni nije govorio. Meni je govorio kako ću da izvučem tenk.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne, ne, ne. Ovaj rezime pokazuje šta je trebalo da bude vaš iskaz. Ovo je od 6. septembra i tu se pominje da je "Pukovnik Mrkšić izjavio". Na engleskom "izjaviti" znači "rekao". Dakle, " Pukovnik Mrkšić je izjavio da takvi problemi nikada više ne smeju da se ponove i ukoliko bude potrebno, potpukovnik Vojnović treba od načelnika štaba, generala Miodraga Panića da zatraži da se dozvoli korišćenje čete transportera na čijem čelu je Božić. " Da li nam vi kažete da nikada niste čuli da je Mrkšić to izjavio? Da li je to vaš iskaz danas?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, ja ne mogu za taj iskaz da kažem da sam čuo. To... Ne znam, mislim, uopšte ne znam što me to pitate.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja vas to pitam zato što je ovo dokument za koji nam je rečeno da se u njemu prikazuje vaš iskaz. To je dokument koji su sastavili advokati gospodina Mrkšića, uobičajeno po uputstvu ljudi sa kojima oni razgovaraju. Da li nam kažete da je ovo lažan dokument? Da ovaj dokument ne prikazuje tačno ono što ste vi njima rekli?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa nemojte tako. Ja sam rek'o što sam rek'o i ostajem pri toj izjavi, ovaj, šta sam rek'o. Znači, vezano za Mrkšića, Božića, za mene i Mrkšića. A to šta je rek'o Mrkšić i gde je rek'o, to ja ne znam. I nemojte mi to poturati da sam ja... da ja sad kažem da je to lažno. Odakle... ko bi ja bio čovek da

kažem da je to lažno, a nisam to ni čuo. Kako to možete da mi kažete, ovaj, da ja treba sada... Prvo, ja mogu samo da kažem ono što se desilo između mene i Mrkšića u prisustvu pokojnog Božića, i tako nešto još što me pitate konkretno, ako znam da odgovorim.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne, ja kažem da ni to nije tačno. Da li ste videli ovaj dokument kada ste došli da razgovarate sa advokatima?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Koji dokument? Pokažite ga da vidim ceo dokument?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja imam varziju na engleskom a žao mi je, moj BHS nije dovoljno dobar koliko bi trebao.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja nikak'e dokumente nisam vidio, osim vojničke dokumente, ovaj, koje su mi pokazivali, s kojim sam... a ne znam da li je to vojnički dokumenat. Nikakav drugi dokumenat ja nisam vidio, osim razne naredbe, izveštaje, operativne dnevnikе, ono što ja kao profesionalni vojnik znam, kako je i šta je. A to, ja ne znam šta vi pokazujete.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja mislim, zapravo ja sugerišem, moje mišljenje nije toliko važno. Ja ipak sugerišem da vi i te kako dobro znate šta vas pitam – da je ovo vaš iskaz, da je to prevedeno na engleski i da je trebalo da predoči o čemu ćete vi da svedočite. Ovo nije vojnički dokument. Ovo je dokument u kome piše šta se očekuje da će biti vaše svedočenje. Da li vam je takav dokument ikada pokazan ili ne? Da ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, ja nikakav iskaz nigde nisam dav'o. Ja sam samo razgovarao sa advokatom, kao što sam rek'o, Vasićem, i juče sa advokatom Domazetom. Njega sam prvi put juče vidio u popodnevnim časovima. A rekao sam vam za Vasića kad sam ga vidio i kad sam razgovarao. Ja nikak'e izjave davao nisam, niti sam ovaj, pak bilo kakve dokumente na tu temu ovaj, imao pred sobom. Ja kažem... još jedanput kažem, gledao sam kod Vasića, ovaj, naredbe, operativne dnevnikе i tako dalje.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, kada se ovde kaže da je potpukovnik Vojnović trebalo da pita načelnika štaba Miodraga Panića da se dozvoli upotreba čete oklopnih transportera, recite nam, odakle onda to dolazi? Kako to da se pominje ime Miodraga Panića? Jer, to je jedna specifična funkcija, kada ste načelnik štaba? Pa odakle potiče to pominjanje načelnika štaba?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, posle komandanta, jedini ima pravo upotrebe svih jedinica u bilo kojoj jedinici, pa i u brigadi, načelnik štaba. Znači, to ga je zakonodavac ovlastio. Prema tome, vi mene pitate neke zakonodavne stvari, a ovaj... šta je Miodragu Paiću rečeno i ko je rek'o, ja to ne znam. Ja samo znam da je on ovlašćen i meni da naredi kada nema Mrkšića. To sam poštovao, znači kao načelnik štaba, on jedini ima pravo i niko više. Načelnik štaba, to je po formaciji zamenik komandanta. I on je mogao da naredi, ali meni ga nije naređiv'o. Ništa. Toliko.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ali to nije ono što vas pitam. Ja vas pitam jedno veoma jednostavno pitanje. Dozvolite mi da završim. Kada se pominje ovde u ovom dokumentu, a to je vaše očekivano svedočenje, vi ste navodno čuli da je Mrkšić rekao: "Razgovaraj sa Panićem", jer će vam on dozvoliti... dozvolite mi da završim? Jer će on

dozvoliti da se koriste oklopni transporteri na čijem čelu je bio Božić". Ja vas pitam kako to da se pominje Panić?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, vi mene mnogo pitate, ali ja vama kažem, ja sam čuo šta je rek'o Mrkšić Božiću, a da li je Mrkšić pomenuo u tom trenutku ili nešto kasnije, ovaj, načelnika štaba, da će on to sa Božićem razrešiti i tako dalje, meni je tada bila puna glava, mnogo drugih stvari, a ne da ja razmišljam - šta ću posle 15 godina da negde kažem. Ja ne mogu na to da vam ništa kažem, da bi bilo relevantno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Nisam još završio u vezi ovoga. Uopšte se ne pominje nikakav razgovor sa Božićem. Samo se kaže: "Razgovaraj sa Midragom Panićem koji će da te uputi na Božića". Nigde se ne pominje da je Božić bio prisutan, da je sa njim razgovarano, a vi kažete da je on odjednom bio tu i pominjete naređenje. Kako to objašnjavate?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Lepo, zato što sam to dobro upamtio i to mi je ostalo zarezano i u današnjem trenutku vidim da je to ovako, ovaj, momenat koji može vama da da, ovaj, da kažem, eto da je bilo tu nekih starešina koji su to čuli. Da li je neko to potvrdio, Panić, ovaj, onaj, to ja ne mogu da sad... pretpostavljam i vičem ovako i onako. Ali ono što sam rekao za Božića, to je 1.000 posto tačno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Mi obično smatramo da je 100 posto dovoljno u ovom Sudu. Pređimo sada na belešku sa pripremnog razgovora. Mi imamo tu belešku koju smo danas dobili negde između 12.00 časova i 12.30 časova i ona je nastala na bazi vašeg jučerašnjeg razgovora.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Prođimo kroz to.

TUŽILAC MOORE: Da li Pretresno veće ima belešku s pripremnog razgovora?

SUDIJA PARKER: Ne.

TUŽILAC MOORE: Želeo bih da vi to vidite, kako biste mogli da razumete unakrsno ispitivanje, ali ne tražim da to bude uvršteno u spis, već samo radi vašeg razumevanja.

SUDIJA PARKER: Molim da nam se dostavi kopija.

TUŽILAC MOORE: Mogu to da vam predočim preko elektronskog sistema.

SUDIJA PARKER: U redu.

TUŽILAC MOORE: Da li časni Sud sada ima kopiju?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste govorili o onome što vam se desilo. Želeo bih da vas uputim na drugi pasus. Tu imamo pukovnika Mrkšića koji predstavlja Vojnovića, budućeg komandanta Vukovara. Sada...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ovo mene ništa ne znači. Nije na mom jeziku.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ako želite, ja to mogu da vam pročitam, ako želite i prevešće se, pa ćete to onda moći da čujete na BHS-u. Da li će to da vam bude od pomoći? "Svedok će da svedoči o redovnim dnevnim sastancima na komandnom mestu Operativne grupe Jug u Negoslavcima, konkretno, u vreme pada Vukovara i to, posebno će da govori o sastanku koji je održan 20. novembra 1991. godine, kada je pukovnik Mrkšić predstavio potpukovnika Vojnovića, komandanta 80. motorizovane brigade kao budućeg komandanta Vukovara". Da li se slažete sa time? Dakle, nema nikakvih problema? Sledeći paragraf: "Svedok će svedočiti da je u vreme kada je trebalo da se završi sastanak i svi oficiri, uključujući i potpukovnika Vojnovića su još uvek bili prisutni u toj sobi, kapetan prve klase Mile Božić je ušao u sobu i pukovnik Mrkšić je burno reagovao i rekao: 'Božić ima oklopne transportere. Ukoliko je potrebno, treba da se koriste i neka odu'". U redu? To je ono što piše u vašoj izjavi?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa nije baš tako. Ja sam rekao ovde kako je. Znači, ja sam i Mrkšić sjedeli jedan pored drugog. Možda smo se pomerili malo ili nismo. U tom momentu je ušao na vrata tu blizu Božić i... verovatno, da sad kažem verovatno... Mrkšić je znao zašto je on ušao. Ja ne mogu da pretpostavljam. Samo je rekao: "Božiću, ako...", to da je bučno to se slažem, da je glasno, to se slažem "uzmite ako treba i četu oklopnih..."

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja vas to ne pitam.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pitajte?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vidite, ono što ja vas pitam je veoma jednostavno. Vaše svedočenje danas je četvrta verzija onoga što smo mi čuli, onoga što nam je bilo predloženo. Pa čak ni u ovoj verziji se uopšte ne pominje "Ovčara". Pominje se jedino da "Božić ima oklopne transportere – i ukoliko treba, koristite ih neka odu." Zašto se ne pominje "Ovčara"? Kako to? Kako to da se ne pominju problemi?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: To pitajte nekog drugog. Ja, ovaj, tada nisam video, a verujem ni... ni moje kolege nisu videle ovaj, nikakvih... bilo je problema sigurno, čim su referisali neki... i ti problemi... ali da se mi, ovaj, u tom trenutku bavimo samo tim problemom... ja mislim da tada, u to vreme kada su se dešavale... dešavalo referisanje, ako hoćemo sad realno da izanaliziramo, da je bilo problema, ali ne tolikih, kojih danas ima ovde pred Sudom. Mislim, razumete me šta hoću da kažem? Mislim, sad je vama mnogo toga prisutno i sad vi kažete – zašto se nije... Pa tada nisu ti problemi bili toliko aktuelizirani. Ako je neko rek'o da je neki vojnik tamo, ovaj, bio nedisciplinovan, ako je neko vršio pritisak na nekog vojnika, pa imalo je toga... i tako.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Šta hoćete da kažete kada kažete da u to vreme ti problemi nisu bili glavna tema razgovora? Šta time hoćete da kažete?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Hoću reći da se... da u tom trenutku ja... tu "Ovčaru", znate, ma uopšte mi, ne ja, nego garantujem i jedna ogromna većina... Ama,

mi smo bili opterećeni dru... drugim stvarima, našim... stvarima. Možete da zamislite, ja sam imao sedam, osam stotina vojnika, sedam, osam stotina vozila u čitavoj brigadi. Moji su problemi bili ti. Šta ja imam... Ako je Vojnović tamo iznio, on tek doš'o, pa iznio neke probleme, možda su bili za njega krucijalni. Ali za mene su bili moji problemi... evidenti. I ja sam samo bdio nad svojim problemima, a ne nikako nad tuđim. Je l' možete... mislim, kakav bi ja imao...

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li vi kažete da je bilo drugih problema u to vreme i da su vojnici bili pod pritiskom od strane lokalne Teritorijalne odbrane, kada je reč o lošem ponašanju?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: U Berku moji nisu, a ostali neka kažu. Znači, u Berku je bilo sve u redu, gde sam ja bio. Tada nisam bio u Berku, ali bio sam na komandnom mestu u Negoslavcima. Ja nikakvog pritiska nisam imao u Berku. Bio sam sve stavio u funkciju....

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ali ja vas pitam, ja vas pitam, da li vam je poznato da ima drugih problema?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Kojih drugih?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Problema gde su vojnici pod pritiskom od strane lokalnih dobrovoljaca ili Teritorijalne odbrane, koji su se loše ponašali?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, ja sad iz ovog ugla ne mogu... Verovatno sam tada nešto zabeležio u visokoorganskoj materiji, ali sad ne mogu da vam kažem, ovaj, pouzdano da kažem – bi... upoznat sam s tim, jer ne bih tako decidirano rekao, jer ne znam. Sigurno da su nešto zagolicali jače, ja bi možda i zapamtio.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne. Ja vas pitam u vezi ove izjave: "Ja sam mislio samo na svoje probleme, a ne na probleme drugih ljudi. Ukoliko je Vojnović došao tamo i rekao da ima neki problem, to su možda bili problemi od krucijalne važnosti za njega, a ne za mene". Pa vas ja sada pitam: Da li je bilo reči na tim sastancima ili da li su pominjani problemi koji su se ticali Teritorijalne odbrane i dobrovoljaca? Očigledno ne u Berku.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ako me pitate da li su se pominjali problemi TO vezani za POB a to prevedeno, odnosno ne skraćeno, nego za pozadinsko obezbeđenje - da. Ako za nešto drugo - ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A šta ste vi mislili da znači: "Božiću, uzmi transportere za "Ovčaru" i reši to". Šta ste vi mislili da to znači? Šta se pod tim mislilo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa da budem iskren, danas mogu da kažem šta je mišljeno. Mišljeno je verovatno da se neka "rovita" situacija sredi. A tada nisam mislio o tome ni... ama baš ništa. Iskren da budem, tada baš ništa o toj rečenici... Samo sam ček'o i bilo mi je krivo što je up'o, prekin'o mi razgovor.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, kada Pretresno veće bude razmatralo vaš iskaz i rečenicu za koju kažete da je istinita: "Mile, ukoliko je potrebno, uzmi čak i četu oklopnih transportera i pomozim im tamo oko "Ovčare". Kako Pretresno veće, kako bi sudije trebalo to da shvate? Šta ste time želeli da kažete?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Hteo sam sam da kažem, ono, taj trenutak, mislim, ako uopšte... mislim, može da se kaže šta se odigralo na tom sastanku, i posle tog sastanka. A kako će veće i ko će kako da uzima, nemojte mene pitati. Ja sam samo, ovaj, izneo, pošto... ja bih mog'o... ja sam dugogodišnji nastavnik, ja mnoge stvari, ne iz tog perioda, nego pamtim i to mnogo dobro pamtim, iako imam 63 godine. I ja sam to u jednoj početnoj priči isprič'o Vasiću, ne danas, juče, nego pre dve godine, rek'o tada, a šta je bilo iza toga, ja ne znam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Želeo bih da odemo malo dalje. Pominje se, možda da to pročitam da vam pomognem: "Svedok se konkretno seća da svi oni koji su bili prisutni su to čuli, uključujući i potpukovnika Vojnovića. Oficiri su počeli da odlaze, izuzev svedoka..." a to ste vi "...koji je ostao, kako bi razgovarao sa pukovnikom Mrkšićem o zaduženjima svoje jedinice. I taj razgovor je trajao još nekih 15 do 20 minuta, posle čega su obojica otišli, svako svojim putem". Mi smo čuli da je Vojnović svedočio. Ništa mu nije bilo rečeno o: "Božiću, idi i uzmi oklopne transportere", ništa nije bilo rečeno o Miodragu Paniću. A imali smo takođe još jednog svedoka, Vukosavljevića iz organa bezbednosti 80. motorizovane brigade. On je svedočio i rekao da je razgovarao sa Mrkšićem posle kraja sastanka, odmah posle završetka. Da li ste videli da je neko došao sa Vojnovićem i da je razgovarao sa Vojnovićem u tom trenutku? Jer, to je bilo kada ste vi navodno bili tamo prisutni?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ovaj prvi deo vašeg pitanja ili teksta, gde vi kažete da li je neko još čuo, odnosno da su čuli. Ja... tvrdim da ono što se odigralo u trenutku završetka sastanka, ja, Mrkšić i... i šta je rek'o Božiću, moglo je pola sale čuti i videti. Ali, budimo iskreni, kome je to tada padalo da beleži, da bi danas to... Ja sam bio neposredni taj, i zato to i kažem. A, da li se... da li je čuo Vojnović, to uopšte ne znam. To treba pitati njega. Da li je čuo neko treći, pa mislim, to je iluzorno od mene tražiti, ali mogli su čuti, kao što se čuje i ovaj razgovor. Sala je kao između ovog stuba, mala sala, i moglo se dosta toga čuti. A ja ovaj... ne mogu sada... ja kažem ono što sam rek'o i to je tu. A ovo drugo šta ste, ovaj... pitali me, to... ovaj, ja... što se pominje Panić, što se... ne znam, to se vraćate već rugi put, to treba pitati njega. Ko ga pominje, neka ga dovede ovde, pa nek' ga pita.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vidite, kako ne bi došlo do nekog nesporazuma, ono što ja kažem je sledeće: da ste vi gospodin koji je došao ovde da slaže. Imamo četiri različita prikaza koja ste nam vi dali i da vam je teško da se priselite šta je bilo rečeno u prethodnim navratima.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa gospodine sudija, ako vi mene tako kažete, ima jedna izreka nekog čuvenog ovaj... da ga sada neimenujemo – "Što čovek čoveku kaže, ako za to nema argumenata, to važi i za njega." Da li vi imate argumente da ja lažem? Nemojte da me ovaj, tako, diskreditujete.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Nigde se ne pominje Miodrag Panić. Nigde se ne pominje "Ovčara". Nigde se ne pominje razgovor u vašim prethodnim izjavama. Nigde se ne pominje ni Božić. Ništa od toga. A iznenada, vi nam ovde dolazite i dobijamo izjavu koja pokriva nekih 15 do 20 minuta pošto ste otišli i govorite da je Božić išao na "Ovčaru". Ja kažem da su to razlozi zašto vas ja optužujem da govorite neistine.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja to rekao za Božića?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja kažem da nikada niste pomenuli Božića, a kada ste ga pomenuli, onda se vaša priča o njemu tri puta menjala?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Uopšte se nije menjala. Uzmite prvu, drugu i treću, uvek je ista, a to... Ja rek'o da je Božić iš'o u "Ovčaru"? Sad ste vi to rekli. Uopšte ja to nisam rek'o. Ja ni pominj'o "Ovčaru" nisam, ni Panića. I nemojte mi to poturati. Nemojte. Pa znam ja, ovaj... ja... mislim, mogu da otpim dosta, ali nemojte... Kad sam ja rek'o? Uzmite pa vidite šta sam rek'o.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako se onda ime Panića pojavilo u ovom rezimeu vašeg svedočenja? To je rezime vašeg svedočenja?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Zašto to pitate mene? Ja tog Panića uopšte nisam pomenuo. Nijednom ga... Nađite mi gde sam ja Panića pomenuo? Pokažite mi taj dokumenat? Nemojte to što su... što je neko pis'o. Nego, ima li u mom današnjem iskazu da sam ja pomenuo Panića? Ja ga inače ne volim pominjati.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Recite mi da li ste ikada potpisali neku izjavu ili pokazali neke dokumente pre nego što ste došli u Hag ovog vikenda?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, pretpostavljam da to zaista i znači "ne"? Nema ništa u transkriptu?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Nikakvu izjavu nisam potpisao prije dolaska u Hag, ni u Hagu, već samo vodio razgovor sa advokatom, gospodinom Vasićem.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ako je vođen zapisnik sa tog razgovora sa advokatom, da li biste bili spremni da mi pokažete tu belešku, ako govorite istinu? Ničega ne morate da se bojite.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Od strane koga vođena bilješka? Mislite od mene?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne. Nego ponekad kada ljudi razgovaraju sa advokatima, advokati su veoma aktivni i obično onda prave beleške. I ja vas u stvari pitam da li su napravljene beleške onog razgovora koji je vođen s vama, odnosno, ako jesu i postoje, da li ste spremni da mi dozvolite da ih vidim?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa kako ja mogu da vam dopustim nešto? Ja nikad... ja u celom ovom razgovoru nikak'e bilješke nisam vodio ni juče, ni prije godinu dana, ni prije dve, niti me to toliko, ovaj, opterećivalo da bi ja sada u penzionerskim danima... ja sam dosta pis'o skripata, lekcija i to mi je preko glave, da sad ja pravim neke bile... beleške što me neko nešto pita. Ako je pravio gospodin Vasić ili gospodin Domazet neke beleške, to vi pitajte njih. Ja nemam nikak'ih beleški, i nemam ništa od uspomena vojničkih, jer mi je stradalo u kancelariji sve. A mnogo mi je žao. Ostalo je i literature i... drugih stvari koje su vezane za moj četrdesetogodišnji rad. Ali, što je to je.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Primetio sam da ste rekli "govorim samo srpski". Oprostite što sam možda neznalica, ali ja taj jezik znam kao BHS, znači: bosanski, hrvatski i srpski. Je li to taj jedan te isti jezik?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja vama kažem to je srpski a vi koji znate, ja ne znam. Možda je isti, ali ja govorim srpskim jezikom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Čuli ste za Šešelja, političara?
SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako biste opisali njegovu političku orijentaciju?
SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Uopšte neću to da odgovoram, jer ja, iako sam završio političku školu Jugoslovenske narodne armije, danas nisam na ispitu da odgovoram o Šešelju i o njegovoj političkoj orijentaciji. Ako je to tema razgovora, trebali ste da mi kažete da malo proučim, ovaj, pa da se spremim. A ja nisam spreman na to da odgovoram.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Davanje iskaza nije bombonjera pa da možete da izaberete samo one čokoladne bombone koje vam se sviđaju, a druge da ostavite. Da li razumete? Ja vas pitam sledeće. Da li se slažete ili ne slažete sa političkim stavovima Šešelja?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Na to ne mogu da odgovorim. To nije za mene pitanje. Ja sam vojnik, profesionalac i pitajte me iz moje profesije što želite, to ću vam odgovoriti. A vezano za Šešelja... Prvo, ja tog Šešelja nikad nisam vidio, sem na televiziji, i ne znam, ovaj... zašto je to sad pitanje došlo na dnevni red.

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, izvolite?

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude, ja ulažem prigovor. Smatram da ovo pitanje niti proizilazi iz glavnog ispitivanja, niti može da bude predmet ocene iskaza svedoka i njegovog kredibiliteta, i zaista mislim da izlazi iz ovog okvira koji je... na koji se odnosi unakrsno ispitivanje.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Domazet. Gospodine Moore, to očigledno nije više na onom što je relevantno. Da li vam je sada dosta ili ćete i dalje da insistirate na toj temi?

TUŽILAC MOORE: Pa, ja neću da insistiram, ali ja želim da razradim to područje iz dva relevantna razloga. Jedan se tiče 13. novembra, a drugi razlog je dokument koji ću za koji trenutak da pokažem svedoku?

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Nastavite, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Hvala puno. Nastojaću da budem kratak sa tim u vezi.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li prihvatate da je Šešelj ekstremista, da ima ekstremne stavove i da je takve stavove imao i 1991. godine?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine sudija, o tom pitanju ni reč. Moj pretpostavljeni nije Šešelj. Moj istomišljenik nije Šešelj. On je verovatno Srbin kao i ja, i ništa više. I nemojte me pitati ono... ja sam doš'o ovde radi kolega s kojima sam učestvovao, i o tome možete da me pitate. Nemojte me pitati o Šešelju.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Mogu li da vam kažem da ste vi gospodin koji podržava ekstremne srpske stavove, stavove poput Šešeljevih?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne možete mi to nikada pripisati, niti... Ja sam bio i ostao Jugosloven... i Srbin. Ja imam širom one Jugoslavije, velike... kad bi danas prošetao Ljubljanom i bio dva sata u njoj, neko bi priš'o i pozdravio se sa mnom, jer ja sam preko 17, 18 godina proveo u raznim školama, i poznajem ljude. Isto bi to mi se desilo u Skoplju ili u Zagrebu, ili u Sarajevu. Imam mnogo prijatelja svih, ovaj, naroda i narodnosti. To mogu i da dokažem, ovaj, bezbroj puta. Ne ovde, nego da... da me spustite sada u Ljubljanu, pa da vidite, ili u Skoplje...

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li mogu da vas pitam: a šta je sa Hrvatskom? Čuli smo da su se branioци Vukovara, hrvatski branioци Vukovara 1991. godine opisivali kao teroristi? Da li se slažete sa tim da su opisivani kao teroristi?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ko ih je opisiv'o? Dajte mi da vidim ko ih je opisiv'o... kao teroriste? Ja ne znam to, teroriste, ovo, ono... Mislim, vi sad zadirete u jednu političku temu i ispitujete me neke stvari koje su periferne u odnosu na ovo. Ne znam koji je cilj? Da li da me provocirate, pa mi poturate, ovaj, neke... konstatacije koje nemaju ama baš ništa sa mojom ličnošću... ili nešto drugo? Ne znam, ovaj, ali ne vidim razloga da idete na tako neke stvari koje... koje nemaju puno dodira sa mnom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Skoro sam završio. Neću više da se bavim ovom temom. Koja je bila funkcija organa bezbednosti u novembru 1991. godine i u vreme kada je Gardijska motorizovana brigada bila u Vukovaru?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa čujte, vi mnogo mene opet pitate. Da ste vi pitali koja je uloga, ovaj, pomoćnika komandanta za pozadinu, to sam ja, ja bi možda se prisetio nekih... Ne bi to baš đaćki onako kao moj Radić nekad, nabroj'o, ali bi ovaj... prisetio se. A koja je bila uloga... Ja mogu ovako kao i vi da kažem – odgovoran je za bezbednost brigade. I ništa više na to ne mogu da dam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Zar nije organ bezbednosti veoma upućen organ koji se iz prve ruke bavi stvarima i koji zna šta se događa?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Nisam nikad bio organ bezbednosti i ne mogu na to da odgovorim pitanje.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ali ja bih rekao da biste mogli, jer savršeno znate dobro da su organi bezbednosti uvek bili uključeni u pitanja koja su se ticala Operativne grupe Jug?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Kako to mislite? Pa svi smo mi bili uključeni u pitanja koja su se ticala Operativne grupe Jug. Ja sam vam malopre rek'o, niti je on važniji od mene, niti ja od njega. I svi smo mi kao tim... radili. To je komanda – uigran tim. A ne vidim da je neko bio više uključen, neko manje. Ono što je za mene, ovaj, kao načelnika, odnosno pomoćnika za pozadinu, bilo bitno, sigurno za njega nije bilo bitno, jer on je imao svoje... svoj delokrug rada. Ali mi smo se odlično slagali i nadopunjavali i mislim da... da je to suština, A inače, šta vi hoćete od mene da kažem ja vezano za organ bezbednosti... Nisam bio nikad, ovaj, sa njima i ne mogu da kažem... Znam da su dobro radili svoj posao.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A da li ste saradivali sa Šljivančaninom ?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Uvek. Odlično. Žao mi je što ne možemo da se pozdravimo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li bi moglo da se kaže da je Šljivančanin bio oficir koji je generalno bio uključen... kad kažem "rukovođenje", ne mislim u vojnom smislu, nego da je bio uključen u aktivnosti Operativne grupe Jug, kao što je i očekivano od organa bezbednosti?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Čujte, gospodine sudija, Šljivančanin je major, po funkciji bio načelnik bezbednosti, to što vi mene pitate. Ja vama po drugi put kažem, on je bio uključen toliko koliko i ja. Uključen je, znači - on je radio svoj pos'o, ja sam radio svoj pos'o. Gde smo imali zajedničke dodirne tačke, sjeli smo, porazgovarali, zna se po kojim pitanjima, ovaj... On je mog'o mene da informiše, ako je imao neku bolju informaciju, ne samo u Operativnoj grupi Jug, nego i za vreme našeg dugogodišnjeg rada. A ništa drugo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ja bih rekao da ste vi, a to sam već i pre rekao, došli ovamo kako biste namerno zaveli ovaj Sud na pogrešan put, jer ste već dali različite prikaze događaja u različitim vremenima i da u stvari, ovo što ste vi rekli, bojim se da je samo jedan splet laži, kako biste pomogli vašim kolegama. Šta kažete na ovo?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam vam već rek'o na to; čovek što kaže čoveku a nema za to argumente, važi isto i za njega. Ako vi imate neki argument da je ovo neistina, pokažite mi ga da vidim? Ja vam samo, pošto ste vi... pošto sam ja razoružan, ja da imam radnu beležnicu iz Vukovara, od 60 dana kako sam je vodio, nastavnički i... ono, pozadinski, verovatno da bi vi imali manje mogućnosti da pokušavate da me provocirate.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, nemam više pitanja. Ali želim da podnesem predlog da se pripremljeni rezimeji uvedu u dokazni predmet, a u vezi sa kredibilitetom svedoka?

SUDIJA PARKER: Zar nisu oni bili dovoljno predmet unakrsnog ispitivanja da bi se identifikovali pravno relevantni odlomci, gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, da li mogu ovako da kažem. Jasno je da je bilo unakrsnog ispitivanja o tome i o onome što bih nazvao važnim područjima, ja se nadam. Svejedno, ja predlažem da se uvedu u spis, jer često pomaže kada se celi dokumenti uvedu što bi moglo da bude od pomoći Sudu kada bude procenjivao pitanje kredibiliteta, jer može da pogleda preciznije, bez poteškoća na koje se nailazi kada se gleda samo zapisnik.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Za sada ćemo to pitanje da ostavimo po strani gospodine Moore. Vi ste vaš predlog izneli.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, prvo, tokom ključnog momenta u unakrsnog ispitivanju vi ste ustali, a ja sam vam dao znak da sednete. Želim samo da se to jasno stavi do znanja zbog zapisnika. A razlog zbog koga sam vam dao takav znak je bio taj, jer mi se činilo da smo došli do ključnog, kritičnog momenta u

unakrsnom ispitivanju i bilo kakva vaša intervencija bi narušila taj momenat. Da li biste u ovom trenutku trebalo da iznesete neko pitanje pre nego što pristupite dodatnom ispitivanju? Da li treba nešto da se prokomentariše u vezi toga ili bilo čega drugog što imate na umu, ako je to još uvek važno, ili možda da to ostavimo posle vašeg dodatnog ispitivanja?

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude, ja sam bio zaista strpljiv kada je gospodin Moore postavljao čak više puta ista pitanja i ovaj, sugerisao svedoku, naravno sugestivna pitanja, na koja ima pravo. Ja sam jedino tada ustao, nije mislim bitno, zbog toga što mi se činilo da u tom trenutku u pitanju je bilo svedoku da je svedok rek'o da je na, na "Ovčaru" poslato... Svedok u tom kontekstu naravno nije rekao...

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet...

ADVOKAT DOMAZET: Zbog toga sam to pominjao.

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, ako se budete tim pitanjem bavili tokom dodatnog ispitivanja, onda biste prvo trebali da pristupite dodatnom ispitivanju, pre nego što bilo šta progovorite o tome.

ADVOKAT DOMAZET: Ne, ne, časni Sude, neće to uopšte biti. Imam samo nekoliko pitanja u dodatnom ispitivanju. Apsolutno neće to biti, ovaj, tema, jer... uopšte se neću na ovo vraćati. Ja... Samo sam hteo da objasnim zašto sam tada... I pošto je svedok i odgovarao posle toga, više i to nije bilo aktuelno. Ja ne znam da li u ovom trenutku treba da se izjasnim na ovaj predlog tužioca, kojim traži da se *summary* uvode kao dokaze. Ako je moguće, vrlo kratko, da se izjasnim da se zaista protivim tome... To se odnosi i na one prethodne *summary-je*, mislim...

SUDIJA PARKER: Gospodine Domazet, predlažem da pristupite dodatnom ispitivanju, a onda ćemo da se pozabavimo tim pitanjima.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala, časni Sude.

DODATNO ISPITIVNJE: ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Nekoliko pitanja gospodine Gluščeviću, koja proizilaze iz vaših odgovora gospodinu Mooreu. Jedno koje me ovako za... zaintrigiralo u vašem odgovoru malopre, mislim da je to na 54. stranici, rekli ste čini mi se, ili se varam za Radića "moj Radić". Zašto... zašto ste to rekli?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam bio nastavnik dve godine Radiću, pa sam slučajno to, ovaj... izletelo mi. Ja se izvinjavam.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Nema potrebe da se izvinjavate. Mislim... samo sam pitao, jer to nije bio predmet nekih razgovora. Rekli ste takođe u jednom trenutku, odgovarajući, čini mi se, kada je bila reč o... o... Paniću, o potpukovniku Paniću, rekli ste, ja sam zapisao: "Ja ne volim pominjati Panića"...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ma Panić...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hoćete li objasniti šta ste pod tim mislili?
SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa gospodine Domazet, ružno je da mi, ovaj, sve ružno kažemo o našim. Ali ovaj, ja sam samo u kontekstu ovog današnjeg izlaganja pomenuo dva oficira, moja, na koja sam imao pravo. To je Danko Jovanović... referent u operativno-tehničkoj... izvinjavam se zbog prevoda, referent u operativno-tehničkom organu, i Petra Todorovića, referenta za operativno-pozadinske poslove u Gardijskoj brigadi, u pozadinskom organu Gardijske brigade. Panića ne želim pominjati, ne zato što nešto imam posebno protiv njega, ili on protiv mene, ali mislim, to je načelnik štaba, pa ako on ima ovaj... ako je to... svedok, nek'... dovedite ga ovde. Mislim, ne želim da, da i ja sad ispadne, da sam ja taj koji sam pomenuo Panića, pa da on sutra dođe. Ali ako imate nešta vezano za Panića, Panić – Mrkšić, ili neko... ili Panić – Gluščević, a da je bitno za presudu, dovedite ga ovde. Toliko.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: U redu. Ja... ja sam hteo da raščistimo to. Mislio sam da možda imate neko posebno mišljenje o Paniću, kao što ste iznosili mišljenje o Mrkšiću, zbog toga sam vas pitao?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam rek'o da nije ni do kolena, ali nemojte me molim vas, ovaj...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Neću.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Neću da... Ružno je da daleko od zemlje pričamo o svojim.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pošto je najveći deo ovog unakrsnog ispitivanja, čini mi se, bio u vezi razgovora ili onog što ste govorili advokatima Odbrane, ja ću samo nekoliko tu pitanja da postavim. Rekli ste, čini mi se, da ste sa advokatom Vasićem razgovarali pre oko dve godine, otprilike, jer tako?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Koliko dugo je taj razgovor trajao i obzirom da ste rekli da niste vi beleške vodili, da li je on vodio beleške? Da li se možda toga sećate, ili ne?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: On sigurno jeste vodio beleške. Prvi razgovor je bio u Nušićevoj. Davno. Znači, dve i više, možda i više. I pit'o me neka... pitanja: "Da li se sećaš ovoga?" Ja sam kazao da to može bolje da odgovori, da ne imenujem sada ljude: "To vidi s tim" i tako dalje. Posle možda jedno mesec dana, skupili smo se... ti koje sam ja inicir'o u komandi tadašnje Gardijske brigade na Dedinju, Bulevar mira 92, i izdiskutovali sa Vasićem o tim pitanjima. Razišli se. Toliko do... letos.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: E to "letos", gospodine Gluščeviću. Kada ste razgovarali sa advokatom Vasićem, šta je glavna tema tog razgovora bila?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Glavna tema tog razgovora letošnjeg, pa i ranije, a danas se to isto nije ovaj... pominjalo ovde, bila je, kako je teklo to referisanje, i uopšte taj period od 18. do 24. Znači, šta je bilo i 18. i 19. i 20. i kako je to bio... bilo. Ja sam i tada i pre dve godine rek'o ovo što sam rek'o, da ne ponavljam, ovaj, i... tu je bilo još da mi je poturio papir... jedan, to mogu da kažem, Radoja Trifunovića. Ja sam, da kažem iskreno, puk'o od muke kada sam vidio šta je on napis'o i rek'o da to nema blage veze i da to nije istina, i da i pored svih tih peripetija, nevolja, koje imam porodičnih, dođemi da idem. Ali sam odlag'o to ne zbog ne znam

čega, nego vi znate te moje probleme i tako dalje... bolesna supruga, ovo, ono. Eto, to je to.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dakle, ako sam vas dobro razumeo, tema je bila i da l' ćete svedočiti ili ne u Hagu...

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE:... pored toga?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Tačno, tačno. I to smo, i to nadugo... uvek u zadnja tri, četiri meseca, jer moja supruga je 25. maja operisana. Svaki kontakt i telefonom, ja sam i vama rekao preko telefona, ovaj, ne mogu da dođem. Prvi razlog je bolest u porodici, a sve ostalo, što su me razoružali, što nemam adekvatne papira. Jer ja sam naučio da samo argumentima pobeđujem. Tako sam i učio druge a i... kroz život sam radio, da samo poštenim radom možeš da postigneš nešta dobro.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala gospodine Gluščeviću. I kao što ste rekli, juče popodne i danas ste razgovarali sa mnom?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ovo što ste danas odgovarali na moja pitanja, da li je to bila tema, i da li ste to isto i meni govorili, ili ste nešto drugo možda govorili?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Ništa osim ovoga što smo... danas pričali ovde, odnosno vi pitali, a ja odgovar'o.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. I još jednom na kraju, obzirom da ste i direktno, čini mi se, prozvani - da ste ovde došli da lažno svedočite da bi pomogli nekom, Mrkšiću ili još nekome, poslednji put vas pitam, da li ste ovde govorili istinu, i da li ovo što ste danas govorili je sve plod onog što se vi sećate?

SVEDOK GLUŠČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Domazet, govorio sam samo istinu, isključivo istinu, i samo ono gde sam bio decidirano siguran da je tako bilo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala vam, gospodine Gluščeviću.

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude, ja sam završio i dodatno ispitivanje.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Domazet.

SUDIJA PARKER: Gospodine Gluščeviću, biće vam drago da čujete da ovde više nema pitanja za vas. Pretresno veće želi da vam se zahvali što ste došli ovde u Hag i što ste nam pružili pomoć u meri u kojoj ste mogli. Sada ste slobodni da se vratite kući, svojoj porodici i vašim poslovima. Hvala vam puno.

SVEDOK GLUŠČEVIĆ: Hvala i vama.

SUDIJA PARKER: Možda ćemo se sada gospodine Lukiću pozabaviti nekim formalnim pitanjima. Gospodine Domazet, pretpostavljam na bazi onoga što je do sada bilo da ste ovime završili sa izvođenjem dostupnih dokaza?

ADVOKAT DOMAZET: Da, časni Sude. Mi smo završili sa izvođenjem dokaza.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. I naravno, to podleže onom odobrenju koje smo vam dali, ako poželite da ga iskoristite - da kasnije pozovete još jednog svedoka, a koji trenutno ima zdravstvenih problema. U redu. Ovim je završeno izvođenje dokaza za gospodina Mrkšića. Sada, gospodine Domazet, zdravstveno stanje vašeg klijenta upućuje na to da ako on ne odobri da se nastavi suđenje u njegovom odsustvu, mi bismo morali da prekinemo sa radom nekoliko dana ove nedelje?

ADVOKAT DOMAZET: Časni Sude, ja se bojim da... da će to biti slučaj. Jer, ja nisam, kao što sam rekao na početku, lično ja razgovarao sa gospodinom Mrkšićem, ali je on razgovarao sa gospodinom Vasićem, i preneo mu je da želi da prisustvuje suđenjima na kojima će početi dokazi Odbrane optuženog Radića. A dao je saglasnost da se svedok danas sasluša i da i uvodnu reč Odbrane može, ovaj, da da, ali ne i saslušanja svedoka. Osim, naravno, ako ne bude promenio to mišljenje. Ali... ono što mi je preneo gospodine Vasić, koji se... danas nije sa mnom u sudnici, jer je ostao da odmori, nešto mu nije bilo dobro. To mi je preneo i ja vam to prenosim.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Domazet.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, bojim se, u datim okolnostima, iako smo očekivali vaše svedoke u ovom trenutku, da ćemo morati to da odložimo na nekoliko dana, kao i početak vašeg izvođenja dokaza zbog zdravstvenog stanja gospodina Mrkšića.

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, pošto sam ja očekivao da će biti ovakva reakcija od strane prvookrivljenog, i to baš u trenutku kad treba da počnem da izvodim svoje svedoke, smatram da časni Sud mora stati na kraj tom načinu odugovlačenja postupka, uz puvo... uz puno uvažavanje gospodina Domazeta, iz sledećih razloga. Izgubili smo 20 dana avgusta. Stalno se najavljivalo neko odlaganje postupka. Vrlo nepripremljeno se pozivali svedoci. I u trenutku kada sam napravio raspored, kada se pojavio već prvi svedok s kojim ja počinjem proofing večeras, ja sam saznao i žao mi što je gospodin Mrkšić bolestan. Ali danas, kada sam posetio gospodina Radića, video sam da šeta zatvorskim krugom, što znači da ne leži, pa bih imao jedan predlog. Ne sumnjam da ovo što su... što je stiglo u Sud - da se preporučuje da ne može biti u sudnici sedam dana, a nakon toga će se odlučiti šta dalje. Opet jedna buduća neizvesna okolnost. Mislim da Sud može putem video linka omogućiti gospodinu Mrkšiću da prati tok suđenja, uz direktnu telefonsku komunikaciju sa svojim advokatima u pauzama. I to je u *Predmetu Šamac*, čini mi se, već bilo ovde kao slučaj. I time bi smo predupredili bilo kak'o odugovlačenje ovog krivičnog postupka, jer neki okrivljeni nemaju razloga... da gube dane u Hagu. Izvinjavam se na ovoj konstataciji. To je moje neko subjektivno mišljenje. Dakle, moj je predlog, da ukoliko Pretresno veće ima mogućnosti, hitno o tome odluči danas ili sutra, da ja ne bi vrać'o ove svedoke koji su pripremljeni. Jer imam niz drugih dodatnih problema, ako se ti svedoci sada ili vrate kući; onda moram ponovo tražiti dozvolu vojnih vlasti da im daju slobodne dane - jer moji svedoci, neki od svedoka, nisu penzioneri, već aktivna vojna lica. Sve u svemu, sećam se onog prošlog četvrtka. Danas smo imali samo jednog svedoka. Dakle, u kontinuitetu mi gubimo već 15 dana, ako sačekamo još sledeći ponedeljak. I ko zna još koliko dana? Znači, ja se stvarno iz... izvinjavam što ovako možda malo oštro štitim prava moga klijenta. To je i njegov

stav. Želimo da izađemo. Bir'o sam najmanji broj svedoka, a mog'o sam i ja predložiti 35 svedoka. Poštujem Sud, poštujem ekonomičnost postupka, i mislim da su moji predlozi sasvim osnovani. Hvala. Tako da... ovu uvodnu reč mogu i da počinjem danas, mogu i da ne počinjem. Sve zavisi od vašeg stava. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, da li vi želite nešto da kažete?

ADVOKAT LUKIĆ: Pa možda da informišem Pretresno veće ono što sam napomenuo prošle nedelje, a ovaj... a do čega sam danas, evo, sa mojim klijentom, u razgovoru saznao. Ja sam vas obavestio o još jednoj intervenciji koju on ima. Ja ne bi da idemo na privatnu sednicu; ako hoćete detalje, ja mogu da vam kažem ono o čemu sam ja saznao, kad bi to trebalo da bude i kol'ko bi trajalo. On se složio da... da saglasnost da ne bude zbog njega odlagano suđenje. Mi smo molili, ako je moguće da čak taj dan kad bi to trebalo da bude, neću da govorim zbog bezbednosnih razloga, kako sam obavešten od upravnika zatvora, da... da on bude pre podne prisutan na suđenju. Međutim, nisam dobio uveravanja toga, tako da ona dva dana o kome sam vas obavestio, bi on bio odsutan sa suđenja. I u slučaju da se tih dana drži suđenje, on neće biti razlog, odnosno, daće saglasnost. Nama bi to malo otežalo, posle dalje aktivnosti bismo se dogovorili, s obzirom na zaista važnost svedočenja gospodina Radića ili njegovih svedoka. Da bi... onda bi morali ceo transkript da mu prevedemo. Ali to bismo verovatno učinili u nekoj poseti. Nije ni nama lako ta situacija da... da klijent nije prisutan kad su tu drugi svedoci, ali s druge strane, želimo da ovo suđenje ide nesmetanim tokom i mi kao poslednja Odbrana imamo poseban interes da se rokovi ispoštuju. Ne bi voleo da na bilo koji način mi trpimo onih... dane koje ste vi nama odredili kao rok za prezentaciju našeg... našeg *case-a*, a znam da mi svi u ovoj sudnici razmišljamo o tome da zaista dokazni postupak mora da bude završen u ovoj kalendarskoj godini. Ja osećam da tako razmišlja i ovo Pretresno veće. I ne bi voleo da se pomeranje svede na to da mi na bilo koji način, naša Odbrana trpi dane koje ste nam vi odredili, jer mislim da će nam svaki dan biti značajan. I to je jedini razlog zbog kojeg gospodin Šljivančanin zaista želi da se suđenje odigra u kontinuitetu. Hvala vam. Ako... ako je potrebno neke dodatne medicinske informacije. Ono što ja znam, to mogu dati, ali to je jako skromno što znamo i ja i moj klijent.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Lukiću.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Branioци su svesni toga da je ovo suđenje bilo prekidano posle izvođenja dokaza Tužilaštva iz dva razloga koji zabrinjavaju sve, zbog toga što oni imaju za posledicu zastoje i odlaganje samog suđenja. Prvi razlog je bio vrlo značajan i snažan srčani udar koji je imao glavni branilac gospodina Mrkšića. Srećom, gospodin Vasić je u proteklih nekoliko nedelja bio u mogućnosti da se pridruži Odbrani gospodina Mrkšića. Drugi razlog je zdravstveno stanje samog gospodina Mrkšića koje je dovelo do značajnije operacije, odnosno operativnog zahvata prošle nedelje. Gospodin Mrkšić se trenutno oporavlja od tog operativnog zahvata. Mišljenje lekara koje sada imamo jeste da mu je potrebno sedam dana za oporavak, posle čega će da bude ponovo pregledano njegovo zdravstveno stanje. Branioци takođe moraju da budu svesni i toga da na osnovu Pravilnika (Rules Of Procedures and Evidence), suđenje ne može da se odvija u odsustvu jednog od optuženih, osim ako sam optuženi ne da svoju saglasnost. Iz razloga koje je objasnio gospodin Domazet, gospodin

Mrkšić nije dao svoju saglasnost na to da gospodin Radić da svoj iskaz u njegovom odsustvu. Kao što je rekao gospodin Lukić, pred nama stoji i operativni zahvat ili neka vrsta intervencije koja će biti izvršena nad njegovim klijentom. Operacija je verovatno prejaka reč, međutim to je nešto do čega će verovatno doći u bližoj budućnosti. Gospodin Šljivančanin je spreman da pristane na to da se jedan deo suđenja odvija u njegovom odsustvu, ali i on želi da bude prisutan tokom iskaza gospodina Radića i tokom iskaza, kao što smo imali priliku da čujemo, još barem dvojice svedoka gospodina Radića. Jedini način da izađemo iz ove poteškoće jeste onaj koji je sugerisao gospodin Borović. A to je da se omogući video veza između sudnice i mesta gde se odmara gospodin Mrkšić, uz telefonsku vezu sa njegovim braniocem, kako bi bio u mogućnosti da prati postupak, da čuje svedočenje i da komunicira sa svojim braniocem. Pretresno veće je već zatražilo da se istraži mogućnost uspostavljanja takve veze u narednih nekoliko dana. A svakako, moramo da dobijemo potvrdu da je to nešto što neće uticati na njegovo zdravstveno stanje. Mi ćemo u toku sutrašnjeg dana dobiti odgovore na ta pitanja. Ako bude moguće postupati na taj način, onda ćemo tako i da uradimo. Možda bi čak bilo moguće da se to pokrene u sredu. Ali prerano je da budemo sigurni u to. Međutim, to neće uspeti da reši problem oko gospodina Šljivančanina za njega nužnog medicinskog zahvata. Tako da će možda biti neizbežno iz tog razloga da se prekine sudski postupak, čak iako gospodin Mrkšić bude mogao da prati postupak video linkom. To ne moramo danas da rešavamo, uprkos tome što nam je gospodin Šljivančanin pre nekoliko trenutaka gestom dao do znanja da je spreman da saraduje. Jer još uvek nije jasno da li će biti izvodljiva video veza i da li to neće da naruši oporavak gospodina Mrkšića. Ako to bude slučaj, onda ćemo detaljnije da se poz bavimo slučajem gospodina Šljivančanina, s obzirom da je to tek kraće odsustvo. Zbog toga ćemo da vas čujemo večeras gospodine Boroviću, ako se vi još uvek slažete i ako vam odgovora da otvorite svoje izvođenje dokaza. Moraćete da potvrdite da li imate dovoljno vremena da to uradite, i ako ima, mi svakako cenimo vašu spremnost da saradujete u tom pogledu. U ovom trenutku ne vidimo da ima smisla da uopšte pokušavamo da zasedamo sutra, jer je jasno da bez dozvole gospodina Mrkšića ne možemo ništa da rešimo za sutra. Ako se sve poklopi, možda će biti moguće da zasedamo u sredu, a mi ćemo vam na vreme reći da li je to izvodljivo ili nije. Ako dođe do toga da stvari budu u najgoroj varijanti, onda nema zasedanja do sledećeg ponedeljka posle podne. Ako do toga dođe, to je u stvari, najgora varijanta događaja u ovom trenutku, onda mogu da vam kažem gospodine Boroviću, da smo već dogovorili mogućnost da duže zasedamo u utorak, sredu i četvrtak sledeće nedelje. To bismo mogli da dogovorimo već danas jer je jedna sudnica slobodna. Ako bude potrebno, sledeće nedelje možemo da zasedamo duže, da bi vam pomogli da rešite probleme sa kojima ste sada suočeni, u smislu da vaši svedoci treba da dođu kasnije nego što ste mislili. Sve ćemo da uradimo ne bismo li vam pomogli u tim teškoćama, ako stvari budu mogle da se reše na taj način. Žao mi je što u ovom trenutku, tako barem izgleda, mi moramo da prihvatimo da nećemo moći da zasedamo sutra. Ali da će možda biti moguće da zasedamo u sredu i narednih dana. Naravno, pri tome treba da se uzme u obzir ona ograda da bi trebalo da imamo u vidu i zahvat gospodina Šljivančanina. Ako dođe do gubitka vremena, onda ćemo moći da vam pomognemo tako što ćemo to nadoknaditi sledeće nedelje, jer ćemo moći da sve organizujemo za utorak, sredu i četvrtak, a i nastojaćemo pažljivo da gledamo ako bude još takvih prilika za duže zasedanje, a sve u cilju da biste mogli da iskoristite vreme koje vam je dodeljeno za izvođenje vaših dokaza. Sada moramo da napravimo pauzu. Ostaje nam samo sat vremena, gospodine

Boroviću. Da li je to dovoljno za vašu uvodnu reč? Jeste? Hvala vam na tome. Nastavićemo sa radom u 18.00 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, došao je trenutak početka izvođenja dokaza vašeg klijenta. Objasnili ste mu u potpunosti njegova prava i sada prepuštamo vama da vodite izvođenje dokaza Odbrane.

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala vam, časni Sude.

UVODNA REČ ODBRANE OPTUŽENOG RADIĆA: ADVOKAT BOROVIĆ

ADVOKAT BOROVIĆ: Poštovani Sude i uvažene kolege, Odbrana zna i poštovaću uputstva časnog Suda da uvodna reč bude kratka, da se oslonimo samo na one stvari koje upućuju na relevantna pitanja. Nećemo kroz uvodnu reč davati ocenu dokaza, međusobno ih sučeljavati, što znači da će Odbrana kroz ovu uvodnu reč u najkraćim crtama omogućiti Pretresnom veću i tužilačkoj strani da prate ono što će biti izv... izvedeno kao dokaz od strane Odbrane Miroslava Radića. Kao što sam već upoznao učesnike u ovom postupku, Miroslav Radić će izvesti osam svedoka, među kojima će biti i on jedan od svedoka. Od toga su dva svedoka po Pravilu 92bis. I imamo jednog svedoka vojne struke, to jeste, vojnog veštaka. Zašto se Odbrana Miroslava Radića odlučila za ovako, na oko, mali broj svedoka? Baš kao što sam rekao. Pre svega, iz razloga što će oni biti svedoci na okolnosti koje su relevantne za njegov položaj u ovom krivičnom predmetu. Nisam izvodio svedoke na opšta pitanja, jer toga smo dovoljno čuli. Odbrana misli da je preko svedoka Tužilaštva uvela veliki broj dokaza koji idu u prilog samoj Odbrani, i da će to sasvim biti dovoljno u tom pravcu. A postoji još jedan razlog. Pošto očekujemo i svedoke trećeoptuženog, koji će mnoge stvari, o čemu sam možda kroz pitanja veštacima i najavljiavao - svedočiti, pretpostavljam da će svedočiti, onako kako su već ranije davali izjave Tužilaštvu. I to može da bude dobra okolnost. I time sam istovremeno, čini mi se, dosta vremena uštedio u ovom postupku. Miroslav Radić je odlučio da svedoči. I znam i praksu u ovom Tribunalu, i da to nije slučaj kao u nekim predmetima, kada se to tumači kao njegovo pravo kojim treba da dokaže svoju nevinost, već naprotiv. Miroslav Radić, pored toga što dokazuje svoju nevinost, koja je sporedna stvar u svemu ovome, jeste - da neće koristiti privilegiju da čuje prethodno sve svedoke, pa onda izvlači korist, i nakon toga Sudu svedoči u svoju odbranu, čime mislim Sud i čemu Sud bi treb'lo da da posebnu težinu prilikom ocene dokaza. To je procena branilaca. Ostaćemo da vidimo kako Sud gleda na tu stvar. Miroslav Radić je zajedno sa Mrkšićem i Veselinom Šljivančaninom pred ovim Tribunalom optužen za teška dela predviđena Statutom. Optužen je za: progon, istrebljenje, ubistvo, mučenje, nehumana dela, a sve kao zločine protiv čovečnosti. To je jedna... jedno delo. I optužen je za: ubistvo, mučenje, okrutno postupanje... što su... što sve sve spada u krivična dela kršenje... običaja i zakona ratovanja, kao teška kršenja ob... običaja... ratovanja. Kao oblik individualne odgovornosti, njemu se optužnicom stavlja na teret učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, sa ostalim optuženima u ovoj sudnici, i sa

osobama koje se zovu: Stanko Vujanović, Miroljub Vujović i druga poznata i nepoznata lica, kako se tvrdi u paragrafu 7 optužnice - pripadnicima srpskih snaga. Takođe se optuženom stavlja na teret odgovornost po članu 7, tačka 3 Statuta, po komandnoj odgovornosti, da je kao nadređeni znao, ili bilo razloga da zna, da njemu podređeni se spremaju da počine dela, ili su već počinili dela - a on nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči ta dela i kazni počinioce. Tokom... narednih nekoliko dana, Miroslav Radić će preko svedoka, koje je Odbrana pozvala pred ovim Pretresnim većem, izneti svoja saznanja o događajima koji se odnose na optužnicu u pogledu ovih konkretnih krivičnih dela, i objasniti ulogu Miroslava Radića u ovim događanjima, u onom delu, u kojima je on učestvovao ili, potvrditi da on nije učestvovao, tačnije rečeno. Odbrana će dokazivati preko svedoka i preko, pre svega, svedoka Miroslava Radića, da nije bio član bilo kakvog zločinačkog udruženja, niti je... zajedničkog zločinačkog poduhvata, nečega čega on nije bio svestan - ni da da postoji. I zato nije ni mogao Miroslav Radić, zajedno sa ostalim licima, imenovanim i neimenovanim članovima, deliti ni zajednički cilj, što je veoma važno u pravnom smislu tog udruženja, kako se navodi u paragrafu 5 ove optužnice. Samo da ponovimo, optužnica navodi da je cilj tog zajedničkog poduhvata bio progon Hrvata i drugih ne-Srba, koji su se nakon pada Vukovara nalazili u vukovarskoj bolnici. To je stav optužnice. Progon je počinjen putem: ubistava, mučenja, okrutnog postupanja, istrebljenja i nehumanih dela, kažnjivih po članu 3 i 5 Statuta. Kako će Miroslav Radić svedočiti da nije bio član zajedničkog zločinačkog poduhvata, niti je znao da on postoji, on nije mogao ni imati potrebno stanje svesti, skladno praksi ovoga Tribunala, za izvršenje svakog od ovih krivičnih dela - koja se njemu stavljaju na teret. Odbrana generalno odbija svaku mogućnost da su, kako je navedeno u paragrafu 8 ove optužnice, zločini koji su stavljeni Miroslavu Radiću na teret, bili prirodna i predvidiva posledica izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata, i da je optuženi bio svestan, ponavljam, da su dela moguća posledica njegovog izvršenja. Tokom izvođenja dokaza Odbrane Miroslava Radića, biće pokazano da je protivno navodima iz paragrafa 8 optužnice, on nije radio u bilo kakvom dogovoru sa bilo kojom osobom, koja je navedena kao član zajedničkog zločinačkog poduhvata, ili posredstvom te osobe, ili drugih osoba. Znači, na sve ove okolnosti će upravo moći da vam najbolje svoje viđenje iznese upravo Miroslav Radić. Sledstveno svemu ovome što sam naveo, Odbrana se ne može složiti da je Miroslav Radić bio samostalno, bilo u dogovoru sa drugim znanim i neznanim učesnicima zajedničkog zločinačkog poduhvata, učestvovao u njegovom izvršenju, sprovođenju, na način kako je to opisano u paragrafu 10 optužnice. Konkretno, pod tačkom (a): da je rukovodio, komandovao ili na drugi način vršio efektivnu kontrolu nad srpskim snagama opredeljenim u paragrafu 7 optužnice, koje su po stavu Tužilaštva odgovorne za ono što se dogodilo licima čija su imena navedena u prilogu optužnice. Na ove okolnosti čućemo, naravno, kao svedoka Miroslava Radića; čućemo jednog oficira... od oficira koji je bio njemu nadređen i čije se ime nalazi na 65ter listi; a posebno ćemo jednog jako kredibilnog svedoka, veštaka vojne struke - na sve ove okolnosti moći saslušati, koji će pri tom, i preko koga ćemo uvesti veći broj pisanih dokaza; uglavnom su vojne prirode, nakon čega će se steći i utisak o stavu Odbrane u pogledu tačke (a). Zatim u paragrafu 10 stoji - da je lično učestvovao u odvođenju i selekciji oko 400 osoba iz vukovarske bolnice, znajući, ili je bilo razloga da zna - da će biti progone i ubijeni. Časni Sude, u optužnici se čak pominje i 300. Postoje različite cifre, ali to je sada potpuno nevažno, jer imaćemo jasan i nedvosmislen iskaz Miroslava Radića. A tu nadam se da fer dogovor koji postoji između mene i Odbrane trećeoptuženog, pojaviće se i svedoci, koje ću na ove okolnosti, nadam se, detaljno ispitati, i o čemu

sam već Pretresnom veću više puta ukazivao. Ako Tužilaštvo je odustalo od tih svojih svedoka, da će to uraditi Odbrana prvooptuženog, pa su onda oni odustali. A ja između sam ipak sačekao trenutak da to urade... uradi neka druga Odbrana, sve u onom smislu skraćanja vremena. I imamo tačku (c) da je saznajući da su dela za koja se tereti - izvršena, preduzeo mere da zločine sakrije, a to kao vrlo važna činjenica biće predmet posebnog osvrta u posebnoj tački ove uvodne reči. Biće jasno, a mislim i do sada u velikoj meri je potpuno jasno, čak i tužilačkoj strani, da su navodi iz paragrafa 16 optužnice – neosnovani, i da osoba po imenu Stanko Vujanović, komandant jedne od četa Teritorijalne odbrane, nije bio pod komandom, u bilo kom smislu, Miroslava Radića. Suprotno tom navodu i navodu paragrafa 40 predpretresnog podneska Tužilaštva, govori sam prilog uz taj podnesak, pripremljen od tužiočevog veštaka. Ali mi bez obzira na tu očiglednost, izvešćemo svedoke koji će tu činjenicu negirati. Dakle, svi svedoci mogu na tu okolnost da se izjasne i izjasniće se, kao i svedok vojne struke, to jeste veštak. Miroslav Radić nije obavešten, niti direktno, niti indirektno, niti je posredno mogao postati svestan da pripadnici određenih srpskih snaga, bilo prete da će naneti zlo, bilo da su već naneli zlo Hrvatima i drugim nesrbima, koji su nakon pada Vukovara našli, iz raznoraznih razloga, i raznih motiva - u vukovarskoj bolnici. S toga, Miroslav Radić nije znao, niti je bilo razloga da zna da se neko... da treba... za koga još treba da dokažemo da je njemu bio podređen, a nije bio podređen, sprema da počini zločine, koje navodi ova optužnica, ili još teže, da su ih već počinili, a on nije preuzeo potrebne mere da to spreči i kazni. Dakle, biće vrlo očigledno, kroz odbranu optuženog Miroslava Radića, u pogledu ovih okolnosti, i pogledu ovih saznanja i mera, da Tužilaštvo nema dokaza. Izvođenjem dokaza osporiće se navodi optužnice iz paragrafa 26, da je Miro... Miroljub... Miroslav Radić, zajedno sa drugim učesnicima zajedničkog zločinačkog poduhvata, održavao takozvane redovne sastanke u kući, ulica Nova broj 81. Ti navodi ne odgovaraju stvarnom stanju, niti je ta kuća oca Stanka Vujanovića, mogla da bude neki takozvani "operativni centar" gde su planirane vojne operacije u Vukovaru. To čak ni svedoci Tužilaštva nisu mogli na decidan način ni da tvrde, već čak suprotno. Teško da bi bilo moguće da se takve operacije planiraju u osmatračnici komandira čete. Ako već baratamo vojnim propisima, i ako oni služe za podloga... podloga stavovima Tužilaštva u pojedinim fazama postupka, onda dosledno moramo do kraja sve te propise tumačiti, pa i propise kao što su Pravilo: četa – vod. Preko veštaka vojne struke, uvešćemo i to Pravilo, gde će se jasno objasniti šta predstavlja osmatračnicu. Čuli smo ovde i vojnog eksperta, dakle, ne veštaka, koji je bio svedok Tužilaštva, koji je, čini mi se, u velikoj meri objasnio ono što ćemo mi skoro na istovetan način ovde prezentirati Sudu, upravo preko dokumenata, koje ćemo uvesti preko veštaka vojne struke. Komandir čete o kome govorimo, je između ostalog zadužen da izvršava naloge svojih pretpostavljenih. To je lice u hijerarhiji komandov... komandovanja na najnižoj mogućoj lestvici. Prema hijerarhiji JNA, Miroslav Radić nije komandant, kako se to tokom postupka pokušavalo i čulo se, pre svega, u toku ovog postupka, već je on komandir. A to je razlika i po vojnim propisima i po stvarnom stanju. Kao što kaže veštak vojne struke, koji će biti izveden, komandir Treće motorizovane čete Prvog motorizovanog bataljona, kapetan Miroslav Radić, prema dokumentima komande Prvog motorizovanog bataljona (JOD 1), u borbenim dejstvima je obavljao i funkciju i dužnost, na neki način, koordinatora Treće jurišne grupe. U početnim dejstvima, sadejstvovale su mu jedinice TO Vukovar, odred Petrova gora i Leva Supoderica. Zadatke od komandanta Prvog motorizovanog bataljona, JOD-a 1, istovremeno su primali: i kapetan Radić, i komandant TO Vukovar, Dušan Jakšić, kasnije Miroljub Vujović, kao i komandant odreda Leva Supoderica, Milan

Lančuzanin Kameni. Od vremena... kada su ti odredi TO pridati, ova reč "pridati" je vojnog karaktera, Prvom motorizovanom bataljonu JEDU je... JOD-u 1. Dakle, kapetan Miroslav Radić nije bio pretpostavljeni koman... komandantima navedenih odreda Teritorijalne odbrane, i to ćemo dokazati, ne samo kroz svedočenja, već i kroz nalaz i mišljenje veštaka. Tačka optužnice, gde Tužilaštvo tvrdi da je Miroslav Radić, između ostalih, bio prisutan kada je navodno Vojislav Šešelj, u kući koja je vlasništvo oca Stanka Vujanovića, izjavio rečenicu "Nijedan ustaša ne sme živ izaći iz Vukovara". U pretpretrenom podnesku, paragraf 44, Tužilaštvo tvrdi da je tom prilikom cilj ili namera da se ne -srpski oponenti ubiju, počela među članovima zajedničkog zločinačkog poduhvata - da dobija svoj oblik. Ako smo čuli svedoke Tužilaštva iz raznih izvora: da li je to rečeno u jednoj od kuća, da li na ulici, ako postoje velike razlike da nije bio prisutan sam Radić, mi smo prinuđeni da se na tu okolnost decidno izjasnimo, i učinimo kroz svedočenje, pre svega, Miroslava Radića, u toku svog svedočenja. Optužnica tereti Miroslava Radića da je lično učestvovao u selekciji zatvorenika, koji su ukrcavani u autobusu ispred vukovarske bolnice, 20. jedanaestog 1991. godine, kao i da je 15 lica izveo iz autobusa i vratio, po svemu sudeći, jer su bili pripadnici bolničkog osoblja. Ovo su dve velike tačke, jer ovo je jedna obična improvizacija, da ne budem grub, Tužilaštva iz paragrafa 34 optužnice, jer je već u pretpretresnom podnesku, paragraf 119, ne vrši se preciziranje - šta je tom prilikom radio Miroslav Radić. Ako je uopšte, a mi tvrdimo, u trenutku te selekcije, u poslovima evakuacije - uopšte nije učestvovao. Mislim da je Tužilaštvo moglo naći odgovore da sa svoje liste nije povuklo svedoke, među kojima je i svedok koji kaže: "Ja sam taj koji je pomagao u selekciji, i ja sam taj koji je učestvovao... koji je vratio 15... osoba sa liste u vukovarsku bolnicu" i mislim da ne bismo gubili dragoceno vreme. Ali bez obzira na sve to, strpljenjem, poštovanjem Suda i uvaženih kolega - i njih ćemo uveriti, ako im je to promaklo, da su to tačke koje su potpuno neosnovano stavljene na teret Miroslavu Radiću. Na kraju, optužnica tereti Miroslava Radića da je narednog, 21. novembra 1991. godine, zajedno sa Stankom Vujanovićem, u kući njegovog oca, razgovarao o događajima iz prethodne noći, i da nije preduzeo ništa da kazni svoje podređene, već je čak pokušao da sakrije zločin. Odbrana će pružiti dokaze da su ti navodi Tužilaštva netačni, da iz okolnosti slučaja razvoja događaja u Vukovaru, nakon njegovog pada, Miroslav Radić nije znao šta se desilo u noći između 20. i 21. novembra 1991. godine, samim tim, nije ni mogao da preduzme nužne i razumne mere da kazni počinioce. Na ovu okolnost, o čemu smo već obavestili protivnu stranu, kroz sažetke, imaćemo izjave svedoka koji će moći, nadam se, besprekorno da potvrde ove tvrdnje Miroslava Radića. Možemo čak i da se sporimo oko pitanja oružanog sukoba, jer tužilac navodi da je za vreme na koje se odnosi optužnica na teritoriji bivše Jugoslavije - postojalo stanje oružanog sukoba. Postoje i stavovi koji su zauzeti pred ovim Sudom. Treba svakako biti oprezan: da li je pitanje cele teritorije nekadašnje Jugoslavije ili samo jedan njen deo, kao i da li je u pitanju oružani sukob ili pobuna? Na tom delu suverene države, na tom delu teritorije suverene države, inicirala jedna od strana nelegalnih jedinica, koje su se ilegalno naoružavale i protivzakonitim uvozom oružja. To je pitanje kojim će se ova Odbrana manje baviti. Ali kroz nalaz veštaka i dokumentaciju koju ćemo priložiti, mislim da u tom pravcu možemo, možda dati doprinos... o ovome. Odbrana osporava da je Miroslav Radić, kao član zajedničkog zločinačkog poduhvata, činjenjem ili nečinjenjem, doprineo ostvarivanju njegovog cilja. Kada se radi o zločinima protiv čovečnosti, koji se stavljaju na teret, navodi se da su ta činjenja ili nečinjenja bila deo rasprostranjenog i sistematskog ili sistematskog napada na hrvatsko ili drugo nesrpsko stanovništvo na velikom području Hrvatske, uključujući i Vukovar. Ono o čemu će se

izjasniti okrivljeni, kao i veštak, u svakom slučaju će na osnovu tog svedočenja se utvrditi da nisu ispunjeni zajednički uslovi za zločine protiv čovečnosti, jer ti uslovi moraju da budu kumulativno ispunjeni, a posebno da nije ispunjen taj subjektivni uslov - da je optuženi bio svestan da stoji na... da postoji napad protiv civilnog stanovništva, i da su zločini njihov deo. Šta je on shvatao i koji je cilj prihvatio, objasniće sam optuženi kao svedok. Mislim da će svi ostali svedoci sa liste na te okolnosti se moći izja... izjasniti. Odbrana će biti fokusirana na to da se shvati pred ovim Sudom da je Miroslav Radić komandovao samo vojnicima svoje čete, odnosno, da je koordinirao jurišnom grupom, kao i da se objasni da su lokalna Teritorijalna odbrana i druge jedinice koje se pominju, bili nezavisno telo. U tome podršku Odbrana ima i u svedocima nekih Tužilaštva, imamo svedocima... u svedocima koje je izveo prvookrivljeni. Ali najlakše će biti, naravno, kroz ove moje svedoke da se objasni, da su pera...operacijama u Vukovaru sadejstvovala te jedinice sa Jugoslovenskom narodnom armijom, ali nije Miroslav Radić imao nikakvu efektivnu kontrolu nad tim jedinicama, a posebno ne nakon prestanka borbenih dejstava - 18. jedanaestog 1991. godine, čak nikakvu kontrolu. Nakon izvođenja dokaza Odbrane, biće jasno da Miroslav Radić nije imao efektivnu kontrolu niti nad, kako je rečeno u paragrafu dvadeset i ... 247 prepretresnog podneska, nekim od fizičkih izvršilaca krivičnih dela na "Ovčari". Angažovanje Treće motorizovane čete, kao i Treće jurišne grupe u borbenim dejstvima u operaciji Vukovar, trajalo je do osvajanja Milovog brda - 10. jedanaestog 1991. godine, prema dnevniku komande Prvog motorizovanog bataljona, a najkasnije do 14. jedanaestog 1991. godine, odnosno, do odluke komandanta Operativne grupe Jug, strogo poverljivo, broj 398-1, od 8.00 časova, 14. jedanaestog 1991. godine. Od toga vremena... iz sastava Treće jurišne grupe, izuzete su sve jedinice Teritorijalne odbrane, i nisu bile pod komandom kapetana Miroslava Radića. Svedoci će potvrditi da je Miroslav Radić poštovao princip jednostarešinstva, jedinstva komande i obaveze sprovođenja odluka i naredbi... naredbi, kao doktriniranog bazičnog principa oružanih snaga tadašnje SFRJ. Takođe svedoci, koje čete čuti, uvaženi Sude, će potvrditi da je Miroslav Radić u potpunosti poštovao naređenja sebi pretpostavljenog, kao i da je postupao, kako u skladu sa tada važećim pravilima službe, a što se apostrofira paragrafom 22 optužnice, tako i u skladu sa visokim ličnim i profesionalnim standardima i principima, zbog čega je bio omiljen među vojnicima JNA kojima je komandovao. Nijedan svedok optužnice, koliko mu je god to bilo neprijatno od... tužilačke strane, nije imao snage da kaže bilo šta, što bi bilo protiv ovih karakternih osobina Miroslava Radića. Na ove okolnosti će se izjasniti veći broj svedoka, među kojima, naravno, veštak, koji je uostalom u svom nalazu - spreman da dokaže da se Miroslav Radić posebno iskazao kao uspešan komandir u operaciji Vukovar, što je zabeleženo u borbenim dokumentima Prvog motorizovanog bataljona JOD-a 1, a šta je... za šta je dobio visoko priznanje, nakon povratka u Beograd, orden za hrabrost... i vanredno unapređenje. Ta priznanja su u skladu sa zakonima i propisima o odlikovanjima i unapređenjima vojnih lica. Ovo je vrlo važno pitanje, jer je tome i veštak vojne struke Tužilaštva dao naročit značaj. I upravo kada smo, analizirajući razne izjave i dokaze u tom pravcu, predložili sve to veštaku vojne struke, on nije imao kud, u pravcu osporavanja ovih činjenica, sem taksativno se suprotstavljao navodima Odbrane. Što znači, imaćemo priliku, pre svega, časni Sud, kada stavi sučeljavanje ta dva nalaza, da proceni - koji se zasniva na izjavama svedoka, koji se temelji na ratnoj doktrini, a koji je plod improvizacije. Optužnica, pa i predpretresni podnesak Tužilaštva, bazira se u znatnoj meri na iskazima svedoka, koje je Tužilaštvo bilo stavilo, nek' mi ne zameri poštovani kolega Moore, na svoju listu svedoka, ali mi nismo imali prilike da čujemo neke od tih

svedoka. Razlozi su mi poznati, a biće, nadam se, poznati i Pretresnom veću... kada na kraju se pojave ti svedoci, i kada, vezano isključivo za odbranu Miroslava Radića, ipak ukažu na neke nove... okolnosti. Kao što sam obećao, dakle, neću dužiti sa ovom uvodnom rečju. Ona je više jednog opšteg karaktera. U sažecima koji su dostavljeni protivnoj strani, vidi se na tačno koje će okolnosti svi svedoci svedočiti, na koje okolnosti će se izjasniti okrivljeni Miroslav Radić kao svedok, šta može da ponudi veštak vojne struke, pored svoje izjave usmene na Sudu, i koju dokumentaciju može priložiti na okolnost svojih tvrdnji, pa će se onda mesto i uloga Miroslava Radića, čini mi se, moći sagledati na pravi način. Jer on, kao kapetan i komandir čete, čini mi se da ipak nije trebalo da bude na ovoj optužnici, niti pred ovim Sudom. Uostalom, pošto završavam, na kraju bih baš citirao uvaženog kolega Mu... kolegu Moorea, strana 12.448, kada je svedoku Daniloviću, ponešen emocijama, a bio je potpuno u pravu i... poštujuem tužioca koji ima emociju, rekao - da načelnik štaba predstavlja oči i uši svog komandanta. On je u poziciji da uzme uzde u svoje ruke, ako se nešto desi. Tako da to nije tek neki komandir čete. Stav Tužilaštva prema nekom komandiru čete koji se zove Miroslav Radić, mislim da je sasvim jasan u pogledu krivične odgovornosti za događaje vezane... na "Ovčari". A ono što nama predstoji kao Odbrani, mislim da ćemo uspeti da dokažemo Sudu, a bilo bi mi jako milo da razuverim Tužilaštvo u prvim namerama, koje je imao pišući optužni akt. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, gospodine Boroviću.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Pre nego što završimo večeras, gospodine Lukiću, vi ste želeli da pokrenete jedno pitanje. Radi se o prihvatljivosti video snimka?

ADVOKAT LUKIĆ: Ja sam shvatio da me je gospodin Moore molio da sačekamo da Weiner bude prisutan u sudnici, gospodin Weiner, pošto je... se on bavi tom temom. Ali ja bih mogao da sada iznesem moju argumentaciju, ako želite da čujete?

SUDIJA PARKER: Mislili smo da je potrebno da to strane same razreše. Da li to može da se uradi večeras, gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Pa, gospodin Weiner je onaj koji se time bavi. Mislim da su on i gospodin Lukić o tome razgovarali i moguće je da to može da se razreši izvan sudnice. Ali ne želim da o tome govorim, a da nisam upoznat o čemu bi govorio gospodin Weiner u vezi sa tim. Mi svakako nismo znali da to do ove nedelje neće biti razrešeno. Nadamo se da ipak hoće. Ali ono što može da se kaže jeste da ovo pitanje nije toliko urgentno. Naravno, sva su pitanja veoma važna, razumem to, ali nije...

SUDIJA PARKER: Veoma je urgentno da se završi suđenje u ovom predmetu, gospodine Moore. Ali imajući i vidu ono što ste rekli, mislim da ovo pitanje mora da sačeka pogodan trenutak.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Sutra nećemo zasedati samo da bi se bavili tim pitanjem.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: U sredu, ili ranije, u četvrtak prošle nedelje smo rekli da ćemo u petak doneti odluku u vezi korišćenja izjava u unakrsnom ispitivanju Tužilaštva. Posle toga smo dobili dodatne podneske strana u procesu. Mi ćemo to da razmotrimo i biće uzete u obzir, a zbog toga je došlo do kraćeg kašnjenja u donošenju naše odluke. To će biti razrešeno gospodine Boroviću pre nego što vaš klijent počne sa svedočenjem. U ovakvim okolnostima, mislim da je došao trenutak da prekinemo sa radom za večeras. Sutra nema izgleda da bismo mogli da zasedamo. A obavestićemo strane, ukoliko bude moguće da zasedamo u sredu ili kasnije tokom ove nedelje, a u skladu sa onim o čemu smo danas već govorili. Puno vam hvala. Ovim se pretres prekida.

Fond za humanitarno pravo

